

KEREKEGYHÁZI BÓBITA ÓVODA

027650

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2025

KÉSZÍTETTE: A KEREKEGYHÁZI BÓBITA ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE

**„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud:
Játékot, zenét, örömet.
De, hogy mit fogad el: azt bízunk rá.
Csak az a lelki táplálék válik javára,
Amit maga is kíván.”**

/Kodály Zoltán/

TARTALOMJEGYZÉK

I. Az ÓVODÁK ADATAI	4
II. BEVEZETÉS	5
III. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	8
1. Nevelésünk alapelvei	8
2. Az alapelvek megvalósítása	8
IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	8
1. Gyermekképünk	8
2. Óvodaképünk	9
2.1 Óvodai nevelésünk célja	9
V. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	10
1. Egészséges életmód kialakítása	10
2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	13
3. Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	16
VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK MÓDSZEREI	21
1. Az óvoda személyi feltételei	21
2. Tárgyi feltételek	22
3. Az óvodai élet megszervezése	23
4. Az óvodai élet tervezése	26
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	30
1. A játék	30
2. Verselés, mesélés	33
3. Ének, zene, népi játék, tánc	36
4. Rajzolás, mintázás, kézi munka	42
5. Mindennapos mozgás	46
6. A külső világ tevékeny megismerése	49
a. A külső világ mennyiségi és formai összefüggései – matematikai ismeretek	54
7. Munka jellegű tevékenységek	58
8. Tanulás	60
8.1. A gyermeki fejlődés mérése, értékelése, jutalmazása	64
VIII. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK	64
1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI)	64
2. Kivételes képességű gyermekek, tehetséggondozás	66
3. Keresztény szellemű nevelés	68
IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	70
X. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	73
XI. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA	79
XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	81
XIII. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK	81
XIV. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	83
XV. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, JELES NAPJAI, PROGRAMJAI	84
XVI. ÖSSZEGZÉS	88
XVII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	89
XVIII. MELLÉKLETEK	91

I. Az ÓVODÁK ADATAI:

Az intézmény adatai: Kerekegyházi Bóbita Óvoda

Az óvoda címe: 6041 Kerekegyháza
Park u. 1.
Tel.: 76/545-000

Telephelyek: 6041 Kerekegyháza
Fő u. 74.
Tel.: 76/371-371

6042 Fülöpháza,
József Attila u.1.

Az intézmény Alapító Okiratának száma: 84/1995. (V.17.) sz.

Az óvoda fenntartója: Kerekegyháza és Térsége Feladatellátó Társulás

6041 Kerekegyháza, Fő u. 47/a

Működési területe: Kerekegyháza Város és Fülöpháza Község közigazgatási területe

Óvodai nevelési programunk a következő törvények, rendeletek figyelembevételével készült:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok életpályájáról – Púétv.
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a Púétv. módosítása
- **77/2025. (IV.15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról**
- 363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- 20/2012. évi. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a SNI gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Alapító Okirat
- Nevelőtestületi határozatok
- Kerekegyháza Város Oktatási koncepciója
- Kerekegyháza Város esélyegyenlőségi terve

Az intézmény alaptevékenységébe tartozó feladatok:

016080 Kiemelt állami és önkormányzati rendezvények

041233 Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekek képzésének köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

104037 Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

II. BEVEZETÉS

Kerekegyházán 1927-ben alapítottak óvodát. *Az óvoda székhelye a 2013-ban épült 3 csoporttal és 2019-ban kibővített korszerű, kilenc csoportos óvodaépületté vált. A Fő utcai 3 csoportos és a fülöpházi egy csoportos óvoda telephelyként működik. A gyermekek nevelését szakképzett óvodapedagógusok és dajkák végzik. A gyermekek étkeztetése Kerekegyházán a helyi iskola konyhájáról történik. Az ételszállítás önkormányzati autóval megoldott, az étel szétosztása, az edények mosogatása, a HACCP – rendszer üzemeltetése az óvodák tálalókonyháján történik. A diétás étkezés minden óvodában biztosított. 1990-től az óvodánk három csoportjában keresztény szellemű nevelés folyik a helyi Egyház és az Önkormányzat megállapodása alapján.*

Nevelési programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára építve állítottuk össze. Az óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosítása érdekében - Magyarország Alaptörvényének értékeire és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza az óvodánkban folyó pedagógiai munka alapelveit. Az alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelennek a különböző innovatív-pedagógiai törekvések.

Óvodánk Alapító Okiratába került a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, nevelése, ezért 2008-ban programunkba helyeztük az erre vonatkozó irányelveket. Fejlesztő pedagógus foglalkozik a rászoruló gyermekekkel a Szakértői Bizottság véleménye alapján. A fejlesztések helye jelenleg a Fő utcai, és a Park óvodában lévő fejlesztő szobában, a mozgásfejlesztés a tornaszobában oldható meg. Fülöpházán a tornaszobában valósul meg az egyéni fejlesztés. Mindegyik óvodában logopédusok segítik a gyermekek beszédfejlesztését. Hetente egyszer gyermekpszichológus segíti az óvodapedagógusok munkáját. Óvodánk kollektíváját a környezet iránti elkötelezettség jellemzi. **Örökös** Zöld Óvodaként, fontos a környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozása, szokások kialakítása. Programunkban kiemelt szerepet kap a környezeti- és az egészséges életmódra nevelés, a fenntarthatóság és a hagyományőrzés.

A játszóudvaraink kialakításánál fontos volt, hogy a gyermekek minél biztonságosabb, esztétikus környezetben mozoghassanak naponta sokat, minősített játékok álljanak rendelkezésükre. Folyamatosan telepítjük be a tájegységre jellemző növényekkel udvarunkat: fákat, bokrokat, virágokat ültetünk. Árnyékos zöld felületek kialakítására törekszünk.

Az *óvodai beíratásnál* figyelembe vesszük a szülők kéréseit, de a csoportok kialakításánál ügyelünk az esélyegyenlőség biztosítására, a szegregáció elkerülésére. A gyermekeket életkoruk alapján osztjuk szét a csoportokba. Törekszünk arra, hogy az óvodás gyermekekkel lehetőleg ugyanazok a pedagógusok foglalkozzanak három éven keresztül. Nevelőmunkánknak át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és érzelmi biztonságot kell nyújtania.

Óvodai nevelésünk alapelveinek meghatározásánál abból indulunk ki, hogy

- a.) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

- b.) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
- c.) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia - a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával - oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- d.) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Programunkat a törvényi változások és a megváltozott körülmények miatt többször felülvizsgáltuk, és az új lehetőségekhez igazítottuk. Átalakításánál figyelembe vettük az **Óvodai nevelés országos alapprogram új módosítását**, a köznevelési törvényt, a rendeleteket, a helyi önkormányzat oktatási koncepcióját, esélyegyenlőségi tervét, óvodánkra vonatkozó határozatait. Lényeges számunkra a szülők véleménye, visszajelzése, az önértékelések, tanfelügyeletek eredménye.

Programjaink tervezésénél és megvalósításánál az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő és tevékenységeken alapuló nevelés megvalósítását tartjuk elsődlegesnek.

Óvodánk hagyományainak ápolása mellett a modern nevelési irányzatoknak is teret engedünk. A csoportokban folyó nevelőmunkához programunk lehetőséget biztosít az óvónőknek, hogy egyéniségüknek megfelelő módszerekkel oldják meg a rábízott gyermekek nevelését, fejlesztését. Nevelésünkben érvényesüljenek azok a szakmai igények, amelyek az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Óvodánk akkor dolgozik jól, ha munkáját

- partnerei igényeit figyelembe véve, önállóan, lehetőségeihez igazodva, a folyamatos újraértelmezés és javítás követelményeit szem előtt tartva, az óvodai nevelés alapprogramjának elveire ragaszkodva, saját pedagógiai programjának céljaihoz rendeli.
- A Kerekegyházi Bóbita Óvoda pedagógiai programja a 3-7 éves gyermekek társadalmi gyakorlatra való felkészítését állítja a nevelés középpontjába.
- Intézményünkben a gyermekek legfőbb tevékenysége a játék, családias légkörben, gyermekszerető óvónők és dajkák veszik körül őket. Tudjuk jól, hogy jövőnk záloga a gyermek.
- Intézményünkben kiemelt szerepet kap a játékos és szemléletes környezeti nevelés, ünnepi népszokások, jeles napok megismerése.

Óvodánk néphagyományokhoz fűződő ünnepei:

- ❖ Szüret
- ❖ Mihály-napi vásár
- ❖ Márton nap
- ❖ Advent
- ❖ Mikulásvárás
- ❖ Lucázás
- ❖ Betlehem - Karácsonyvárás

- ❖ Farsang
- ❖ Húsvét
- ❖ Püünkösöd

Pedagógusaink az óvodai nevelésben ötvözik a múlt értékeit a jövő elvárásaival, törekszenek új módszerek megismerésére, innovatív gondolkodásra: a gyermekek játékba integrálva ismerkednek a Pompás Mesés program, Sakkpalota, Robotika program elemeivel.

A Kerekegyházi Bóbita Óvoda nevelőtestülete elkötelezett Pedagógiai Programunk végrehajtására, óvónőink fogékonyak a jóra és a korszerűre, céljaink közösek, amelynek megvalósításán legjobb képességeink szerint munkálkodunk.

„Lehet a gyermeket könyvből nevelni, de minden gyermekhez más könyv kell.”
/Thomas Gordon/

Sáriné Bognár Klára
igazgató

III.ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

1. Nevelésünk alapelvei

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

2. Az alapelvek megvalósítása:

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő-tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről, a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakításáról.

3. A nemzetiséghez, nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a multikulturális integráció lehetőségét.

IV. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekképünk

Óvodánk gyermekképét Az óvodai nevelés országos alapprogramjából kiindulva határoztuk meg. Az alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A családokkal együttműködve, nevelési tevékenységüket kiegészítve és támogatva törekszünk a gyermeki személyiség kibontakozásának segítésére. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – **beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is** - együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség kibontakozásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítja minden gyermek számára, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön,

önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2. Óvodaképünk

Olyan óvodát szeretnénk, ahol egészséges környezetben gyermekközpontú nevelést valósítunk meg, ahol a gyermek fő tevékenységi formája a játék, s ezen belül a tanulás. Olyan óvodát, mely vonzó a szülők számára, ahol szerető és szakképzett kezekben, biztonságban tudhatják gyermeküket, ahol olyannak fogadják el amilyen, képességeihez mérik a feladatot, biztosítják számára a fejlődéséhez szükséges optimális feltételeket.

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze, nemcsak szeretik, de olyannak szeretik amilyen.”

/ Hermann Alice /

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere **személyi** és tárgyi, **valamint pedagógiai** környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

2.1. Óvodai nevelésünk célja

- a. Elősegítse az óvodások (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását) sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- b. Nevelési céljaink megvalósítása közben alapvetően támaszkodunk az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és játékokra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.
- c. Gyermekközpontú nevelésünk elősegíti a testi, szociális és értelmi képességek fejlesztését. Azt szeretnénk, ha gyermekeink nyílt, barátságos, érdeklődő iskolásokká válnának.
- d. A naponta végzett csoportos és egyéni képességfejlesztő foglalkozásokkal, az érzelmileg biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtésével, sokoldalú tapasztalatok biztosításával segítjük elő ismeretszerzésüket, ismereteik gyakorlatban való alkalmazását.
- e. A gyermek közvetlen környezetében lévő természeti értékek, hagyományok megismerése, a természet szeretetére, védelmére való nevelés.
- f. A fenntarthatóság és a környezettudatosság, környezetre figyelő magatartás megalapozása, ennek érdekében az óvodások és szüleik szemléletének formálása.
- g. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek érezzék át, a hétköznapok és az ünnepek váltakozását, éljék át a hagyományos ünneplés, az ünnephez tartozó dramatikus népszokások által nyújtott élményeket.

V.ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATATAI

Általános feladatunk az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése. **szükségleteinek kielégítése**, Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása.
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Egészséges életmód kialakítása

Az életet, az egészséget alapvető értéknek tekintjük. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének segítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A gondozás az óvodai tevékenységek között lényeges helyet foglal el, hozzájárul a gyerekek jó közérzetének, egészséges életmódjának kialakításához. Fontos feladatunk a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

A gondozásnál fontos, hogy megismerjük a gyermekek otthoni szokásait. Az óvónők, a dajkák személyisége, minden megnyilvánulásuk szeretetet, biztonságot, megértést sugározzon. Ösztönözzük, gyakoroltatjuk a napi élethez szükséges szokásokat, melyeknek nagy része az óvodáskor végére szükségletté válik.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes szokásrendszer, amely segíti őt abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A gyermek és a felnőtt között intim kapcsolat alakul ki a gondozási tevékenységek során, mely lehetőséget biztosít meghitt beszélgetésre, a gyermekek szükségleteinek szóbeli kifejezésére.

Helyes életritmus kialakítása

A napi életritmus, a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Az életkornak megfelelő életritmus kialakításának folyamatában az életkori szükségleteket vesszük figyelembe. A jól megválasztott napirend elegendő teret és időt biztosít a tevékenységekre: étkezésre, testápolásra, játékokra, pihenésre, mozgásigényük kielégítésére stb.

Táplálkozás

Óvodánkban napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekeknek. Az ételt az általános iskola konyhájáról szállítják az óvodákba. Diétás étkezést biztosítani tudunk. A szülőkkel meg kell beszélni, hogy reggelente senki se jöjjön éhgyomorral, 8 órától folyamatosan reggeliznek. Tapintattal szoktatjuk a gyermekeket a kívánt étkezési szokásokra. Lehetőséget biztosítunk gyümölcsnap beiktatására, kínálásra, hogy a gyermekek hozzájussanak a napi vitamin és ásványi anyag szükségletükhöz, rendszeresen készítünk salátákat az évszaknak megfelelő gyümölcsökből és zöldségekből.

A családok figyelmét is felhívjuk az egészséges táplálkozás fontosságára. Az egészséges táplálkozásnak immunerősítő szerepe van. Az étkezések feltételeinek kialakításába a gyerekeket is be kell vonni: önkiszolgálás, naposi munka. Az étkezések esztétikus körülményeinek megteremtésére is figyelni kell. Étkezés

közben törekszünk a kulturált viselkedés, és az ehhez kapcsolódó udvarias szóbeli kifejezések elsajátítására. Gondot fordítunk a helyes evőeszköz fogás kialakítására.

Testápolás

Az egészség a felnövekvő nemzedék érdeke, befektetés a jövőre nézve. A helyes testápolás hozzájárul az egészség védelméhez. Ezt segíti elő testünk tisztántartása, az alapos kézmosás, a bőr és haj, köröm ápolása, a fogmosás, a helyes orrfújás, WC megfelelő használata, WC papír használata. A gyermekeknek fokozatosan el kell jutni odáig, hogy az ehhez kapcsolódó szokásokat elsajátítsák, gyakorolják. Ügyeljenek a tisztaságra, személyes gondozottságra, környezetük rendjére, tanulják meg a kézmosás és fogmosás víztakarékos módját.

Öltözködés

Fokozatosan törekszünk arra, hogy a gyermekek először kis segítséggel, majd egyre önállóbban képesek legyen a sorrendiség megtartásával öltözködni, nagycsoport végére cipőfűzőjüket megkötni. Ruhájukat elő tudják venni és helyére rakni önmaguk és környezetük esztétikájának megőrzésével. Az óvodában legyen váltóruhájuk, cipőjük. Ha melegük van, vagy fáznak, át tudjanak öltözni, érezzék egyéni szükségletüket. Tornaruha használata középső csoporttól kötelező.

Edzés, a gyermek egészségének védelme, megőrzése

Az edzés is fontos a szervezet erősítésében. Az óvodák udvarain adódik lehetőség a mindennapi levegőzésre, testmozgásra, mozgásos játékokra. Az időjárás alakulásának megfelelően minél többet tartózkodjanak a szabadban! Lehetőség szerint a mozgásfoglalkozásokat a tornateremben, tornaszobában, vagy a szabadba szervezzük. A hosszabb séták, kirándulások, túrák növelik az állóképességüket.

Pihenés és alvás

A délutáni pihenő szerves része a gyermekek napirendjének. Az óvónők mesével, altatódallal teremtik meg a pihenéshez szükséges hangulatot. Tapintatosan nyugtatják meg a zaklatott, nehezen elalvó gyermeket. A gyermek alvási szokásait tiszteletben tartjuk. Legyen csend, nyugalom, tiszta levegő. Az egyéni ütemben való ébredést lehetővé tesszük.

Módszertani alapelveink

- Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő otthoni szokásait.
- A napirendben biztosítani kell a folyamatosságot, rendszerességet.
- A szülő figyelmét is felhívjuk az egészséges életmód otthoni gyakoroltatására, a környezettudatos szemlélet, magatartás megalapozására.
- A gyerekek tartózkodjanak sokat a szabad levegőn.
- Ügyelünk a balesetek megelőzésére.
- A gyerekeket ösztönözzük személyükkel kapcsolatos önállóságuk kialakulására.
- Törekszünk arra, hogy beteg gyermek ne tartózkodjon a közösségben.

Feladataink

Az óvodapedagógusok a gyermekek napirendjét, heti rendjét az élettani szükségletek figyelembevételével tervezzék meg. Vegyék figyelembe a gyermekek eltérő egyéni fejlettségét! A gyermekek tevékenység közben fejleszthetők a

legkönnyebben (testápolás, öltözködés, étkezés). A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. Gondozza, óvja a rábízott gyermekeket. Segítse elő a kognitív képességek fejlődését azáltal, hogy kielégíti mozgásigényüket, biztosítja a harmonikus mozgás fejlődését, előtérbe helyezi a nagymozgások fejlesztését.

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolatot, környezetbarát magatartás alapjainak megteremtését, a fenntarthatóságra való törekvést. Az óvodapedagógus és a gyermekek aktívan járuljanak hozzá az udvar esztétikájának, rendjének megtartásához.

Legyenek különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre. Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése legyen példaértékű.

A szülőkkel ismertessék meg és fogadtassák el az óvoda szokásrendjét!

A napközben megbetegedett gyermek szüleit a legrövidebb időn belül értesítjük. Szükség esetén felvesszük a kapcsolatot a védőnőkkel és a gyermekorvossal.

Minél több időt tartózkodjanak, mozogjanak a szabad levegőn.

Neveljük őket környezetük védelmére és megóvására, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Ha szükséges, a megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyerekek ismerjék az alapvető higiéniai szabályokat, tevékenységeket, váljon igényükké a tisztaság, gondozottság.

Étkezés közben viselkedjenek kulturáltan, halkán beszélgessenek. Használják helyesen az evőeszközöket. Vegyenek részt a terítésben, az önkiszolgálást teljes biztonsággal végezzék.

Öltözzenek önállóan, cipőjüket befűzik, bekötik, ügyeljenek környezetük rendjére, tisztaságára, vegyenek részt a környezetükben található állatok és növények, konyhakert gondozásában.

Ruhájukat esztétikusan, összehajtva a szekrényükbe helyezik.

Az ajtókat csendesen nyitják, csukják. Az eszközökkel óvatosan bánnak.

Udvariasan tudjanak segítséget kérni. Vegyék észre, ha társuknak segítségre van szüksége.

Szívesen tartózkodjanak, mozogjanak a szabadban.

Alvásigényük szükségletüknek megfelelően elégüljön ki, de ne zavarják pihenő társaikat.

Sikerkritérium

A gyermekek minél nagyobb csoportja képes legyen önállóan kielégíteni alapvető szükségleteit, s az ehhez kapcsolódó tevékenységeket elvégezni.

Kapcsolata más nevelési területekkel

A gondozásnak a legszorosabb kapcsolata az érzelmi neveléssel és az anyanyelvi neveléssel van. A gondozási tevékenység közben bensőséges kapcsolat alakul ki a felnőtt és a gyermek között, az állandó kommunikáció során lehetőség adódik

szókincsük, beszédképességük fejlesztésére. A gondozás és a környezet tevékeny megismerése közt is szoros a kapcsolat. Gondozás közben gyarapodnak a környezetről szerzett ismereteik. Megtanulják, hogyan kell vigyázni környezetük értékeire, kincseire.

2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. A gyermekek környezetükkel való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg, ezért szükséges, hogy – a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék, az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtésében a felnőttek elfogadó, példaértékű viselkedése, az állandó értékrend nagyon lényeges. Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze; az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek; az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól. A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejlesztése nagyon fontos a társadalmi gyakorlatra való felkészítés, az „életre” nevelés szempontjából. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az önzetlenség, a figyelmesség,) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében **szükség-szerint** különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az erkölcsi nevelés lehetséges szinterei:

- **Közösség:** A gyermekeknek meg kell szokniuk az együttélés alapnormáit, az egymáshoz való alkalmazkodást, az esetenkénti lemondást. A közös élményszerű tevékenységek közben lehetőség adódik az erkölcsi tulajdonságok többszöri gyakorlására, megerősítésére. Az óvónő feladata a példaadáson kívül a csoport közös életének megszervezése, a szokás- és szabályrendszer kialakítása, megerősítése, és folyamatos ellenőrzése, a szülőkkel való megismertetése.

Ha valamit szeretnének, kérjék el, ha valamit kapnak, köszönjék meg, alkalmazkodjanak egymáshoz.

➤ **Játék:** Játéktevékenység közben folyamatosan formálódik a gyermekek magatartása. A szerepjáték nagyon sok lehetőséget nyújt a viselkedéskultúra formálására, hiszen különböző szociális készségek gyakorlása válik lehetővé a játék során. Az óvónő tudatos befolyásolása által kialakulnak a kulturált közösségi magatartás szokásai. Alkalmazzák a játék elkérésének udvarias módját, erőszakmentes kommunikációt. A szabályjátékokkal szintén növelhető morális érzékenységük. A személyiségfejlesztő játékokat kihasználva segítjük a jó szokások, az illemszabályok megszilárdulását, a másság elfogadását. A játék kiemelt jelentőségű az óvoda napirendjében.

➤ **Mese:** A mesék, versek, kitalált vagy igaz történetek szintén segítik a gyerekek etikai ismeretének gyarapodását. Ösztönösen azonosulnak a pozitív szereplőkkel, felismerik a jó és rossz etikai kategóriákat anélkül, hogy felhívnák erre a figyelmüket. Azért is mesélünk naponta, hogy alkalmat teremtsünk a viselkedési szokások bemutatására, értékhordozó, követhető minták megismerésére. A keresztény szellemiségű csoportokban a bibliai történeteken keresztül a bibliai példaképekre is felhívjuk a figyelmet, amelyek azonosulásra készítetik a gyerekeket.

Módszertani alapelveink

- Elő kell segíteni a derűs, nyugodt óvodai élethez szükséges szokások kialakulását.
- A gyerekek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatainak kialakítása társaival és az őt körülvevő felnőttekkel. Érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűddel erősítjük a gyermekek érzelmi beleélését, empátiás készségét.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek–dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Erősíteni kell a baráti kapcsolatokat.
- A gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása, a másság elfogadása. Segítsük a gyermekeket abban, hogy természetesen fogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat. Ebben az óvónő viselkedése példaértékű.
- Hassa át pedagógiai munkánkat a gyermek szeretete, az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása, ezzel elősegítjük a gyerekek kifejező készségének fejlődését is.
- Fontos szerepe van a közös tevékenységen alapuló együttes élményeknek.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja, kedveljék a környezet rendjét, a természet egy-egy csodáját, szépségét.

Feladataink

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör biztosítása a beszoktatástól az óvodáskor végéig. Beszoktatásnál biztosítjuk a fokozatosságot, amíg szükséges a szülő jelenlétét. Személyes példamutatás, empátia az óvónők részéről, segítse az erkölcsi normák, értékek beépítését. A közös élményekre épülő óvodai élet megszervezése, a közös tevékenységek közben fejlődjenek a gyermekek erkölcsi tulajdonságai. Az óvodai nevelés engedjen teret önérvényesítő törekvéseiknek, ezzel segítse én-tudatuknak alakulását, de egyben ébressze fel szociális érzékenységüket, ismerjék fel, fogadják el, tiszteljék a másságot. Ismerjék

fel saját és mások érzelmeit, képesek legyenek ezeket egyre differenciáltabban kifejezni. Alakuljanak ki olyan erkölcsi tulajdonságaik, mint pl. az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, figyelmesség stb., akarat tulajdonságai, mint önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat stb. A nevelők a konfliktust beszéljék meg, oldják a feszültséget.

Segítsük elő, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben található jóra, szépre.

Ünnepségek, hagyományok ápolásával a közösséghez való tartozás, hazaszeretet elmélyítése.

Nevelőtestületünk az erkölcsi nevelés alapjait a következőkben fogalmazta meg:

- közösségi életre nevelés, a közösségi tudat kialakítása;
- szokásrendszer megalapozása;
- erkölcsi tulajdonságok megismerése, döntési képesség fejlesztése;
- segítőkész, figyelmes, empátikus, önzetlen magatartási formák megalapozása;
- a kulturális környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása; a természeti környezet iránti érdeklődés felkeltése, pozitív viszony kialakítása; munkára nevelés; fegyelmezett magatartás kialakítása.

Sikerkritérium

A gyermek érezze jól magát az óvodai közösségben, képes legyen alkalmazkodni társaihoz, a felnőttekhez vagy az új környezethez is. A gyermek-felnőtt, a gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek ragaszkodik óvodájához, társaihoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez. Kialakul benne az együttműködés képessége.

Igényévé válik a helyes viselkedés, betartja a szabályokat, erre társait is figyelmezteti a jó és rossz cselekedetek között különbséget tesz, törekszik a jóra.

Szófogadó, engedelmes, fegyelmezett.

Segítőkész, figyelmes, önzetlen magatartási formák kialakulnak.

Figyelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait. Szívesen megosztja élményeit társaival.

Társaikkal konfliktus esetén próbáljanak kompromisszumot kötni.

Érdeklődjenek egymás iránt.

Váljon igényükké a közös tevékenységben való részvétel. Tartsák be az alapvető udvariassági formákat, köszönés, megköszönés.

Elfogadják, tolerálják társaik másságát.

Készüljenek, és szívesen vegyenek részt az óvoda, a csoport ünnepségein.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Az érzelmi nevelés szoros kapcsolatban van a gondozással, az elfogadó, gondoskodó magatartás pozitívan hat az érzelmek fejlődésére. A tanulás eredményességénél is fontos a pozitív érzelmi állapot fenntartása, a motiváció megteremtése.

3. Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, mint életkori sajátosságra építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Óvodáskorban a megismerés folyamata még cselekvéshez kötött, így általa fejleszhető a legjobban.

A fejlesztés lényegi formája a játék, a gyermeki érdeklődésre épülő, természetes kíváncsiságra alapozott változatos tevékenység, a mozgás közben személyesen szerzett tapasztalat, ami a gyermekeknek örömet jelent. Elengedhetetlen ezen a területen is a személyes példamutatás, hisz az utánzás a kisgyermeknél természetes megnyilvánulás.

A nyelvi fejlesztés minden esetben kísérője legyen a megismerésnek és mindez mozgásba, aktivitásba ágyazva legyen megszervezve.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. A gyermek jusson el a szemléletes – cselekvő szintről a szemléletes – képszerű gondolkodási szinten át a problémamegoldó gondolkodásig és az így szerzett tudást képes legyen megváltozott körülmények között is alkalmazni, az ok-okozati összefüggéseket felismerni.

A gyermekek akkor tudnak önfeladten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért törekedjünk arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kiemelt feladatunk a gyermekek iskolára való alkalmasságának fejlesztése, melyet a meglévő ismeretek rendszerezésével, bővítésével és értelmi képességeiket fejlesztő játékos feladatokkal érünk el. Szeretnénk, hogy gyermekeink a teljes személyiségfejlesztés folyamatában – mind testileg, mind lelkileg, mind pedig szociálisan alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

Testileg

- Rendszeres mozgással, egészséges életmódra neveléssel, a mozgáskultúra fejlesztésével segítjük gyermekeink csont, és izomrendszerének fejlődését az esetleges defektusokat (pl. lúdtalp, gerincferdülést megelőző anyag tartás) időben kiszűrve gyógytornászhoz irányítjuk.
- Az immunrendszer erősítését szolgálja a folyamatos testedzés, a megfelelő ruházatban szabad levegőn töltött mozgástevékenység.
- Nagy figyelmet fordítunk a finommotorika fejlesztésére.

Lelkileg

- Óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen álljanak az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (testséma, téri tájékozódás, vizuális, akusztikus differenciálás).

- A szándékos bevésés, felidézés képessége megerősödik. Növekszik szándékos figyelmének időtartalma.
- Az elemi fogalmi gondolkodás is megjelenik.
- Alakuljon ki a reális önértékelés képessége
- Éljk át a tudás örömét, alakuljon ki az önértékelés és a tudatos feladatvállalás- és végzés.

Szociálisan

- Éretté kell válniuk szociálisan arra, hogy készen álljanak az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Tudjanak alkalmazkodni a szabályokhoz, késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Kitartásukat, önállóságukat, önfegyelmük kialakulása biztosítja.
- Az utánzás, mintakövetés lehetőségének biztosításával a feladattudat, feladattartás fejlesztése.

Módszertani alapelveink

A gyermekek természetes megismerési vágyára, kíváncsiságára támaszkodunk. Élménydús óvodai élet szervezése.

A játékosság feltétlen szem előtt tartása.

A személyes tapasztalást lehetővé tevő fejlesztés.

A gyermekek mozgásszabadságának biztosítása.

A megismerő képességeik, célirányos és tudatos fejlesztése.

Anyanyelv és kommunikáció fejlesztése elengedhetetlen!

A gyermeki kreativitás megőrzése, fejlesztése.

A beszédhibás vagy a fejlődésben elmaradt, valamint a sajátos nevelési igényű gyermeket szakember segítségével felmérjük és fejlesztjük.

A gyermekek egyéni adottságait figyelembe véve differenciáltan fejlesztjük képességeiket.

Feladataink

A mintakövetés mellett teret engedünk a felfedezésnek, ráismerésnek.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása.

A gyermekek élményeire építve változatos tevékenységek, kirándulások, helyszíni tapasztalás biztosítása a környező világ megismerésére.

Értelmi képességeik fejlesztését játékos feladatokkal végezzük. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a játékra, anyanyelvi nevelésre.

Az egyéni fejlődés nyomon követése, a fejlesztési feladatok meghatározása.

A mikrocsoportos tevékenységek preferálása.

Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése.

A fejlődésben lemaradt gyerekek fejlesztése és felzárkóztatása egyéni foglalkozások során.

Sikerkritérium

A játékra, közös vagy egyéni élményekre, tapasztalatokra épülve valósuljon meg a kultúraátadás, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek (érzékelés, észlelés,

emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése. A játék és a tanulás az óvodai nevelés során szorosan összekapcsolódik.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Az értelmi nevelés az óvodai nevelés minden területével szoros kapcsolatban áll. Különösen az érzelmi neveléssel, mert a kisgyermek ismeretszerzése érzelmileg motiválható, és sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges. Sok mindent képes megtenni, megtanulni a szeretett felnőtt kedvéért. A mozgás és az értelmi nevelés kapcsolata sem hanyagolható el, mert a mozgásos tevékenységek is segítik a tanulást.

Anyanyelvi nevelés

Nevelőtestületünk kiemelt feladatként tekint az anyanyelvi nevelésre, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai élet minden mozzanatát, nevelésünk teljes folyamatában jelen van, annak szerves része. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a változások és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

A helyes, szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt az irodalmi élmények befogadására.

Célja

- A gyermekek nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése.
- A beszédészlelés, megértés fejlesztése, aktív beszéd indítása.
- Fonémahallás fejlesztése.
- Helyes mintaadással az érthető beszéd és kommunikáció alakítása az óvodai tevékenység egészében.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A gyermek személyiségébe épüljön be olyan nyelvi kommunikációs eszköztár, amely képessé teszi érzéseit, élményeit, gondolatait szabad megfogalmazására, a metakommunikációs jelzések értésére. Ezáltal váljék alkalmassá a kooperációra, a problémamegoldásra, a mindenkori közösségbe való beilleszkedésre, általa alapozódjon meg magyarság tudata.

Módszertani alapelveink

- Játékosság – mozgásos játékokkal.
- Változatosság - az anyanyelvi játékok bő tárából válasszunk!

- Fokozatosság – kiscsoportban hangoztatás, középső csoportban hangfelismerés, nagycsoportban hangok differenciálása és szóanalízis.
- Tudatosság – a beszédhanghallást fejlesztő program megismerése és tudatos alkalmazása.
- Figyelemfelkeltő mozgásos játékokkal a gyermekek motiválása.
- A gyermek kérdéseinek és válaszainak igénylése.

Feladataink

- A beszédkezdés felkeltése, beszédhelyzetek teremtése.
- A gyermekek megtanulják élményeiket, mondanivalójukat változatos szókinccsel kifejezni, összefüggő beszédre nevelés.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- A mindennapi életbe az általános szabályokat beépítve tanulják meg a köszönést, az udvarias magatartást a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, szülőkkel, társaikkal szemben.
- A helyes kiejtés, mondatalkotás alakítása. A magyar beszédre jellemző jegyek megszoktatása, gyakoroltatása.
- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkör biztosítása.
- A beszédkezdés fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- A kommunikációs készség fejlesztése.
- Az anyanyelvi nevelésben a játékosság örömteli élményt biztosítson, ezáltal valósuljon meg a céltudatos képességfejlesztés.
- A beszédfigyelem kialakítása, hallgassák végig egymást és a felnőttek beszédét.
- A beszédhibákat középső csoportban felmérjük, logopédus bevonásával javítjuk, fejlesztjük.
- A kiscsoportosokról a szülők segítségével végeznek felmérést a logopédusok, szükség esetén elkezdik a beszédindítást, fejlesztést.
- A ritmus, beszéd, mozgás koordinálása.
- Szókinccs (relációs, általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek spontán megnyilvánulásai
- Fejlesztő játékok
- Verselés, mondókázás
- Mesélés
- Dramatizálás, bábozás, szituációs játék
- Párbeszéd: gyermek – gyermek között, gyermek – felnőtt között
- Foglalkozásokon a gyermekek megnyilvánulásai
- Szerep szerinti beszéd
- Népi mondókák, játékok
- Nonverbális játékok
- Mozdulásos játékok

A tevékenységek megszervezése

A hangoztatást és a hangfelismerést a mindennapos testnevelésbe építve alkalmazzuk 3 - 4 percben kiemelve a hangoztatás fontosságát.

A nap folyamán /mese-vers/ találunk alkalmat hangfelismerésre.

A népi mondókák segítségével „tisztítható” a magán és mássalhangzók artikulációja.

A gyerekek a versekből és a mesékből is sok fogalmat ismernek meg.

A nap adott pontján biztosítsunk pár percet egymás meghallgatására, az otthonról hozott élmények elmondására, ezáltal a beszédfigyelmet is alakíthatjuk.

Az anyanyelvi nevelés tartalma

Kiscsoport

- Alkalmazzuk az egyszerű mozgásos játékokat az egyéni képességek figyelembevételével
- Mondókák mondogatása

Középső csoport

- Hangoztató és hangfelismerő játékok
- A gyerekek gondolkodását és beszédét fejlesztő játékok
- Mozgással kísért versek
- Rövidebb mesék dramatizálása
- Bábozás lehetőségeinek biztosítása

Nagycsoport

- A hangok differenciálása és szóanalízis
- Kommunikációs játékok egy-egy szituáció alapján
- Versek tanulása – nyelvi képességek fejlesztése
- Mesék dramatizálása
- Nyelvtörőjátékok
- Történet, mese befejezése
- Képolvasás, tárgyképek megnevezése.

A fejlődés várható eredménye nagycsoport végére

- A beszédészlelés, beszédhallás fejlettsége.
- Aktívan használják szókincsüket.
- Összefüggően beszéljenek, meséljenek, viselkedési formákkal teremtsék meg kapcsolataikat.
- Képről cselekvéseket, történéseket mondjanak el.
- Vegyék észre az ok – okozati összefüggéseket.
- A beszéd során kellően hangsúlyozzanak, kellő hanglejtéssel tisztán beszéljenek.
- Párbeszéd helyzetben tudjanak együttműködni.

Sikerkritérium

Nagycsoport végére kialakul az analízis, szintézis képessége. A szabad önkifejezés, közlési vágy elősegíti a kommunikációs képességeinek kiteljesedését, segíti az

interperszonális kapcsolatainak alakulását. A környező világról szerzett ismeretet változatos formában tudja kifejezni.

Kapcsolata más nevelési területekkel

Átszövi a nevelés egész folyamatát. A játék, a mese, vers, az ének-zene, a külső világ tevékeny megismerése, és a munka jellegű tevékenységek is mind számtalan alkalmat biztosítanak az anyanyelvi nevelésre.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartalmában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

A nevelőmunkát a csoportokban óvodapedagógusi diplomával rendelkező óvónők végzik. Munkájukat minden csoportban egy szakképzett dajka segíti, három csoportonként egy-egy pedagógiai asszisztens közreműködik még a gyerekek ellátásában. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvoda neve	Dolgozók száma	Beosztás
Fő utcai óvoda	6 fő 3 fő 1 fő 1 fő 1 fő	Óvodapedagógus Dajka Pedagógiai asszisztens Közfoglalkoztatott konyhai kisegítő Közfoglalkoztatott udvaros
Park utcai óvoda	1 fő 1 fő 18 fő 1 fő 3 fő 9 fő 3 fő 3 fő 1 fő	Igazgató Óvodatitkár Óvodapedagógus Gyógypedagógus Pedagógiai asszisztens Dajka Konyhas dajka Közfoglalkoztatott konyhai kisegítő Udvaros
Fülöpháza óvoda	2 fő 1 fő	Óvodapedagógus Dajka

A Park utcai óvodában dolgozik az igazgató, aki koordinálja az óvodák nevelőmunkáját. Tevékenységét két igazgató-helyettes, 1 fő óvodatitkár segíti. *Gyógypedagógiai végzettségű fejlesztő pedagógus is dolgozik óvodánkban. Az*

egyéni fejlesztést a csoportokban integráltan és a Fő utcai, Park utcai foglalkoztató szobában végzi, Fülöpházán utazó gyógypedagógus segíti a munkát. A fejlesztéseket logopédusok is segítik. Hetente egyszer pszichológus is rendelkezésére áll az óvodapedagógusoknak és a szülőknek a problémák megoldásában. Néhány órában terápiát is végez.

Az óvodapedagógusok továbbképzése a nevelőtestület által elfogadott továbbképzési terv alapján folyik. Munkánkat a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg. Ezt figyelembe véve alakítjuk életüket, melyhez a dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul. Az óvodapedagógus játékbeli szerepe: tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét. Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be, például a veszélyessé váló agresszív játékba. A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása. A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az indirekt irányítás felelősségét

Az óvodapedagógusoknak pedagógiai és pszichológiai felkészültségük alapján a következőket kell szem előtt tartani:

- Ismerjék a rábízott gyermekek élettani szükségleteit, gondoskodjanak testi épségük megóvásáról.
- Az óvodapedagógus által felkínált tevékenység élményt adó legyen.
- Alkalmazzák a differenciált, egyéni fejlesztést.
- A gyermek fejlődését kövessék nyomon, a szülőt tájékoztassák a fejlesztési feladatokról.
- Rendelkezzenek a gyermekek iránt együtt érző, ráfigyelő magatartással.
- Etikusan viselkedjenek az óvodán belül és kívül.
- Igényük legyen önképzésre, vegyenek részt továbbképzéseken.
- Problémamegoldó képességgel rendelkezzenek.
- A gyermek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket közvetítsék a kollégák, a szülők felé.
- A gyermekeket a helyes viselkedési normák betartására neveljék.
- A család mellett partnerként vegyenek részt a nevelési folyamatban.
- Tartsák tiszteletben a szülők és a gyermekek jogait.
- Környezettudatos magatartásmintákat közvetítsenek.
- Kiegyensúlyozott, viselkedésük, megjelenésük példamutató és mintaértékű legyen a szülők és a gyermekek számára.
- Rendelkezzenek konfliktuskezelési képességekkel, képes legyen a másság elfogadására
- Jó kommunikációs képességgel, kulturált metakommunikációval rendelkezzen.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk Kerekegyházán két épületben működik. Fő utcai óvodánk régi, de szépen felújított épületben lett kialakítva, kiscsoportos termünk kis alapterületű, nehéz a gyermekek napi életét megszervezni, a termeket a napirendnek megfelelően többször át kell rendezni.

A berendezési, és használati tárgyak mennyisége elegendő és megfelelő pedagógiai programunk megvalósításához. A csoportokban a játékok beszerzése többnyire az Aprók Pénze Alapítvány javára befizetett adományokból történik. Az utóbbi években elsősorban fejlesztő játékokat és mozgásfejlesztő eszközöket szereztünk be. Fejlesztő szoba áll rendelkezésre a kognitív és mozgásfejlesztéshez. 2013-ban épült Park utcai óvodánk tágas és világos, tornateremmel és fejlesztő szobával rendelkezik, az óvónők és a technikai személyzet aktívan részt vesz az esztétikus, tiszta környezet mindennapi biztosításában. 2019 őszétől a kibővített épületben még 6 csoportban kezdődött meg a gyermekek nevelése. Új, jól felszerelt tálalókonyháról történik a gyermekek ellátása. Az óvónők részére tágas nevelői szoba áll rendelkezésre. Fülöpházi telephelyünk is fel lett újítva, csoportszobája tágas, esztétikus. Másik csoportszobája torna - és fejlesztőszobaként funkcionál, ahol délután pihennek a gyerekek, ill. fejlesztő tevékenységet és nagyobb teret igénylő kezdeményezéseket, foglalkozásokat tudunk szervezni. Tágas udvarunkon a nagy füves tér a mozgás és a szabadság érzését biztosítja. A fák árnyéka módot ad az élmények megbeszélésére, a homokozó, mászóházak, hinták, kötélhágcsók az ügyesség és bátorság kipróbálására ösztönzik a gyerekeket.

Mind a 3 óvoda udvara a lehetőségekhez képest parkosított, a gyermekek igényeinek és testméreteinek megfelelő játékok állnak rendelkezésre. Fűvesítéssel, növények, fák, sziklakert, konyhakert, madáretetők telepítésével törekszünk udvarainkat a fenntarthatóságra nevelés méltó színtereivé tenni. A mozgásfejlesztő udvari játékok mindegyik óvodában rendszeren ellenőrizve és újítva vannak. Az árnyékolást napvitorlákkal és további fásítással szükséges növelni. Az óvodák helyiségeit, udvarát, kertjét, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfeleljenek testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését. Tegyük lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel helyeztük el. Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Csoportszobáink meleg burkolatúak, az épületeket gázzal fűthetők, a fűtési rendszert napelemekkel korszerűsítették. A csoportszobák természetes és mesterséges megvilágítása megfelelő.

A Park utcai óvodában műfüves focipályát is használhatnak a gyermekek az óvónők irányításával.

A Park utcai csoportoknak szülői segítséggel óvodakertet sikerült kialakítani.

3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban 12 *homogén életkorú* csoportot és egy vegyes csoportot tudunk szervezni. A csoportokban kialakult napirendet a folyamatosság, rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend keretében teret kapnak a mikró csoportos és egyéni tanulási formák. Minden csoportnak egyéni arculata van, az óvónők ennek megfelelően tervezik meg a napirendet és a hetirendet, igazodnak a különböző

tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel vannak a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi a kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Az óvoda 6³⁰-tól, fülöpházi telephelyünk 7 órától 17 óráig fogadja a gyermekeket, ez alatt az idő alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. *A nevelési időn túl lehetőség van a gyermekek számára hasznos tevékenységek szervezésére: foci, judo, játékos sportok, néptánc, zumba stb.*

Napirend (09.01. – 06.15.)

Időtartalom	Tevékenység
<u>6.30-tól</u> <u>Fülöpháza 7-től</u>	A gyermekek fogadása. Szabadon választott játék a csoportszobában. Közben 8-9.20-ig folyamatos tízóraizás Egyéni, mikro-csoportos tevékenységek. Kötetlen és kötött tevékenységek szervezése Elcsendesedés a keresztény csoportokban hitre nevelés. Mindennapos játékos mozgás. Játékok elrakása. Játék az udvaron Élményszerző, gyűjtögető, megfigyelő séták Sokmozgásos tevékenységek, megfigyelések, tapasztalatszerzések a szabadban a csoportszobában.
<u>12.00-től</u>	Öltözködés, tisztálkodás. Ebéd. Készülés a pihenéshez (fogmosás, mese), -a keresztény csoportokban lelki percek délutáni pihenő
<u>15.00-től-17.00</u>	Folyamatos ébredés, rendrakás. Uzsonna, szabad-játék

Időtartalom	Tevékenység
6. 30 – 7.00 Fülőpháza 7-től	Gyermekek fogadása, játék összevont csoportban.
7.00 – 10.30	Napindítás, érzelmi ráhangolódás, szabad játék. Óvodai tevékenységek, játékba integrált tanulás. Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezése, kötetlenséggel. Foglalkozások, tevékenységek szervezése: (5-35'), Verselés, mesélés; Ének, zene, népi játék, tánc; Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; Mozgás; Külső világ tevékeny megismerése. <i>közben 8.00-9.00</i> <i>Folyamatos tízórai</i> Tanköteles korú gyermekeknek iskolaelőkészítő tevékenység (45 perc) Játék elrakás, teremrendezés Elcsendesedés a keresztény csoportokban hitre nevelés. Beszélgetőkör / csendjáték
10.15-10.30	Mindennapos játékos mozgás. (életkortól függően 10-15')
10.30-12.00	Levegőzés, Játék, mozgás a szabadban, udvaron. Élményszerző, gyűjtögető, megfigyelő séták
12.00-12.30	Készülődés a közös étkezéshez, mosdóhasználat, ebéd,
12.30-13.00	Teremrendezés, mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez
13.00-15.00	Mesehallgatás, pihenés,
15.00-Zárásig	Folyamatos ébredés, teremrendezés, uzsonna, Játék, közös tevékenykedés Lehetőség szerint levegőzés, mozgás Gyermekek hazaengedése, folyamatos hazamenet.

Napirend (június-augusztus)

Időtartalom	Tevékenység
6. 30 – 7.00 Fülőpháza 7-től	Gyermekek fogadása, játék összevont csoportban.
7.00 – 12.00	Játék a szabadban <i>közben 8.00-9.00</i> <i>Folyamatos tízórai</i>

	Mindennapos játékos mozgás. (életkortól függően 10-15') Levegőzés, játék, tevékenységek, mozgás a szabadban Séták, megfigyelések
12.00-12.30	Készülődés a közös étkezéshez, mosdóhasználat, ebéd,
12.30-13.00	Teremrendezés, mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez
13.00-15.00	Mesehallgatás, pihenés,
15.00-Zárásig	Folyamatos ébredés, teremrendezés, uzsonna, Játék, közös tevékenykedés Lehetőség szerint levegőzés, mozgás Gyermekek hazaengedése, folyamatos hazamenet.

A folyamatos napirend lehetőséget ad arra, hogy a nap folyamán növekedjen a játékidő. A különböző tevékenységi formákat a játékidőn belül, mint választható tevékenységeket szervezzük meg (kivéve: kötelező mozgás heti egy alkalommal)

A délelőtti folyamán a célnak megfelelően átrendezzük a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyermekek ne zavarják egymást.

Figyelembe vesszük a gyermekek igényeit. Az önkiszolgálás feltételeinek biztosítása mellett az ebéd kivételével folyamatos az étkezés.

A gyermekek tevékenységekbe vonását az óvodapedagógusok gazdag motivációs eszközökkel alakítják ki. Lehetővé tesszük, hogy az egyéni fejlődési ütem, teljesítőképesség szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket. A célszerűen kialakított szabály- és szokásrendszerrel zavartalan a csoport élete.

Heti rend

A csoportok heti rendjét minden tanév szeptemberében az óvodapedagógusok tervezik meg. A gyermeki tevékenységek heti és napirendben korcsoportonként eltérően vannak meghatározásra. A keresztény szellemű csoportokban heti egy alkalommal hitre nevelést is tartanak az óvodapedagógusok.

4. Az óvodai élet tervezése

Az óvodai élet tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak jóváhagyott pedagógiai program alapján és a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében valósulhat meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai munkaterv és a csoportnapló vezetése, a dokumentumok tartalmi elemei a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet elvárásaihoz igazodnak.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai program alapján a nevelőmunka

tervezésének dokumentálására szolgál. A csoportnapló vezetés törvényi háttérét a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 91.§. adja.

Az óvodai csoportnapló vezetése az oviKRÉTA rendszerben történik.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai program alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. A csoportnaplónak tartalmaznia kell az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusainak nevét, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az igazgató aláírását, a körbélyegző lenyomatát, a pedagógiai program nevét, a csoportba járó gyermekek névsorát, születési idejét. A csoport napirendjét, heti rendjét, a tevékenységek heti tervezését. A tervezésnél az óvodapedagógusok komplexen veszik figyelembe a pedagógiai folyamat minden elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit. Félévekre lebontva a csoport nevelési tervét, a nevelési év félévenkénti értékelését, kiscsoportban a beszoktatási tervet és értékelését.

Az óvodapedagógusok a köznevelési törvény szerint fejlődési naplót vezetnek a gyermekekről, amelybe félévenként rögzítik a gyermek fejlődését és az aktuális fejlesztési feladatokat és erről folyamatosan, illetve fogadóórán tájékoztatják a szülőket. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként rögzíti. Le kell jegyezni a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket. ~~Szeptembertől óvónőink az Oviszolga szoftvert használják erre a célra.~~ Az óvodás gyerekek adatait a következő nyilvántartások tartalmazzák:

- ~~beírási napló,~~
- felvételi és mulasztási napló,
- étkezők nyilvántartása,
- óvodai csoportnapló,
- egyéni fejlődési napló.

A gyermekek fejlődésük nyomon követése:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, differenciált nevelés irányát. A gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit szempontok szerint tudja értékelni, hogy az életkorának megfelelően hogyan fejlődik, eléri-e az iskolakészültség kritériumait. A gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez az oviKRÉTA rendszerben megadott szempontokat alkalmazzuk. Értékelésünk alapja a megfigyelés. Nem kell a gyermeket a csoportból, a természetes óvodai tevékenységből kiemelni. Ha szükséges az egyéni felmérés, akkor is szem előtt kell tartani a játékosságot. Megadott szempontok segítik az óvodapedagógust abban, hogy a szabad játék, szervezett tevékenységek alkalmával felfigyeljen a gyermek jellegzetes viselkedésmódjára. A megfigyelés során képet kapunk a gyermek fejlettségéről, nyomon követhető a fejlődése, jól látszik, ha valamely területén életkorát meghaladóan teljesít és tehetséggondozást igényel.

Fejlődés nyomon követésének területei:

- A gyermek motoros fejlettsége
- A gyermek kommunikációs fejlettsége

- A gyermek szociális fejlettsége
- A gyermek önállóságának fejlettsége
- A gyermek kognitív fejlettsége

Az értékelés során megállapítjuk, hogy az adott szempont mennyire jellemző a gyermekre, kialakult, kialakulóban van, megjelent, sohasem jellemezte vagy végezte az adott tevékenységet.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Ha szükséges, akkor a gyermek fejlődésének vizsgálata céljából diagnosztikai mérési rendszert is alkalmazhat az óvodapedagógus. Azokat a területeket, melyek az oviKRÉTA rendszerben nem jelennek meg, de fontosnak tartjuk vagy törvényi előírás alapján felmérjük, szükség esetén papíralapon vezetjük és a gyermekek dokumentációjához csatoljuk. A megfigyelések, felmérések alapján kitöltött mérőeszköz megadja a gyermekek felzárkóztatásának, tehetséggondozásának irányát. Amennyiben a gyermeket Nevelési Tanácsadó, illetve Szakértői bizottság vizsgálta, megállapításait is rögzítjük. Emellett minden olyan esetben feljegyezzük észrevételeinket, amikor a gyermek viselkedésében, fejlődésében, életében valamilyen változás történik.

Az értékelés, megfigyelés eredményei alapján számba vesszük a fejlesztés, tehetséggondozás területeit. a fejlődést szolgáló intézkedéseket (tehetséggondozást), és rögzítjük az elért eredményeket, tapasztalatokat. A szülők részére félévente tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről.

OviKRÉTA rendszer működtetése:

Intézményünkben 2024. szeptemberétől működik az OviKRÉTA informatikai rendszer. A gyermekkel kapcsolatos dokumentáció nyilvántartása, vezetése ebben a rendszerben történik. Meghatározott hozzáféréssel kezeli az informatikai felületet egyes részeit az óvodaitkár, intézmény vezetősége és az óvodapedagógusok. Célja:

- Az alkalmazottakkal, intézménybe járó gyermekekkel kapcsolatos adminisztratív feladatok informatikai támogatása.
- Egy rendszeren keresztül nyomon követhető, kezelhető intézményi dokumentáció, óvodai tevékenységek.
- Biztonságos adattárolás, adatmentés, amely internetkapcsolattal bárhol elérhető a megfelelő jogosultsággal rendelkezők számára.

Amire minden óvónőnek figyelni kell:

- Ahol több csoport használja a közös mosdót, öltözőt, tornaszereket, egyéb eszközöket, ne akadályozzák egymás munkáját, tegyék helyére a már nem használt eszközöket!
- Figyelembe kell venni a tevékenységek szervezésénél, hogy minden gyermek kapjon lehetőséget a részvételre, tehát ha máskor nincs mód

- erre, csak akkor kezdjék meg a tevékenységet mikor mindenki megérkezett.
- Legyen a csoportnak egy kialakult életritmusa, melyben a rendszeresen végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és lelki fejlődésnek.
 - A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi, hogy az egyéni tempót, teljesítőképességet figyelembe vegyék gyermeki tevékenységek tervezésénél.
 - Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
 - A megfelelően kialakított szokások elősegítik a gyermek beilleszkedését az óvodai közösségbe. Beszoktatás alatt lehetővé tesszük, hogy a szülők a gyermekkel együtt ismerkedjenek az óvodával, az óvoda szokásrendszerével. Célunk a családokkal való szoros együttműködés, a családok segítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban vannak a szülőkkel, az együttműködés érdekében folyamatos párbeszédet folytatnak. Az emberi méltóság tiszteletét megadjuk a gyermekeknek és a szülőknek egyaránt. A gyermek a felnőttől szeretetet, megértést és védelmet kapjon mindennel, még önmagával szemben is. A gyermeki személyiségből és legtermészetesebb megnyilvánulásából, a játékból kiindulva, annak elsődlegességét szem előtt tartva fejlesztjük őket.
 - Az óvodás életkorban a gyermek legalapvetőbb pszichikus szükséglete a játék. A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi meg ismereteit, tanul, sikerélményhez jut, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb eszköze.
 - A valódi tudás az, amit a gyermek önmaga, cselekvésen keresztül sajátít el, majd képes alkalmazni képességei, készségei által. Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak. A nevelési cél, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetenciaézés kialakítása.
 - A gyermeki fejlődésnek az alapja, hogy féltő, szerető, biztonság vegye körül. Az egyéni differenciált bánásmód minden gyermeket megilleti. A sajátos nevelési igényű gyermekeket is elfogadó, fejlesztő hatású környezet vegye körül. A gyermekek őszintén tolerálják a sajátos nevelésű igényű társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes legyen számukra.
 - A szülőföld szeretetére való nevelést, a hagyományok ápolását, a környezettudatos magatartás kialakítását elengedhetetlennek tartjuk. Fontos feladatunk, hogy óvjuk, védjük, szépítsük életterünket. Ezért óvodás gyermekeinket tudatosan úgy neveljük, hogy értsék és érezzék ennek fontosságát. A környezet harmóniája ugyanis közvetlen tapasztalással fedezhető fel, élhető át.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. A játék

A játék helye a nevelési folyamatban

A gyermekeknek életeleme a játék. **A kisgyermekkor elsődleges és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.** A játék-szabad képzelettársításokat követő szabad játékfolyamat-a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék „örömszerző” funkciója kiemelkedik a többi (társas, kulturális) közül. Szabad cselekvések sorozata, nem az eredmény, hanem maga a folyamat a fontos. A gyermek játék közben nem állít éles határokat a valóságos és az elképzelhető közé. A játékban történik az élményfeldolgozás, a megértés folyamata. A kisóvodás években a világ tagolása, elrendezettsége még nem alakult ki, így tagolatlan belső feldolgozás jelenik meg, képzetáramlással éli meg az élet cselekményeit, szabadon, határok nélkül. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játéknak a gyerek fejlődésében „tükör” funkciója is van, jelzi a mindenkori érettség szintjét, minden fejlődési területen (pl. mozgás, beszéd, finommotoros koordináció, érzelmi – akarati jellemzők). A gyermekek a játékba integrált tevékenységek során szerzett tapasztalatok alapján tanulnak egyenként, kisebb csoportokban vagy az egész csoporttal együtt.

A játék korai tanulás – a korai óvodás évekre jellemző. A nagyóvodás esetében már a játék és tanulás elkülönültebb funkciók. Akkor érett az a funkció, ha a gyermek élményei belső tudássá válnak, képessé teszik jó választásokra, kompetenciára (önmagukkal és a környezettel való célszerű és gazdaságos bánásmód képességére). A játék felkészülés az iskolai életre.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióval éri el. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Célunk

- A komfortérzés feltételeinek megteremtése.
- A belülről indított és vezérelt játék legnagyobb mértékű biztosítása.
- Az önkéntes szabad képzelettársítás elősegítése.
- Intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatokhoz juttatás a játékkal.
- A gyermek játékban szerzett egyéni élményeinek, vágyainak, ötleteinek többszöri átélése, kibontakoztatása, előmozdítása.
- Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus feladatai:

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

- Kreatív, alkotó, oldott légkör biztosítása, ahol a gyermek feszélyezettség nélkül önállóan vagy társakkal önfeledten játszhat.
- A játékhoz szükséges hely biztosítása:
 - A csoportszobákban állandó vagy variálható sarkok, „kuckók” kialakítása.
 - A különböző tevékenységi formák gyakorlásához is helyet kell biztosítani játékidőben (pl. bábozás, rajzolás, barkácsolás, festés, stb.).
 - A nagymozgásos tevékenységekhez nagyobb teret az udvaron, tornaszobában, teraszon tudunk adni (pl. népi játékok, ügyesség, közlekedési játékok, stb.).
- A játékhoz szükséges idő biztosítása: amely csoportokban megoldható folyamatos napirenddel, a játékok elrakása nélkül több órán keresztül. A reggeli gyülekezési időben hagyni kell a gyermeket szabadon játszani. Nagyobb gyerekeknél a több napon keresztül tartó játék alakítja a kitartóképességet, állhatatosságot.
- A kreativitást biztosító játékeszközök mellett, természetes anyagú eszközök is gazdagítják a gyermek elképzeléseit. A csoportszoba tárgyai, berendezései motiválják a gyermeket a belső indítékból létrejövő játékra. Az alkotó készségek kialakulását az ízléses, praktikus, színes, jó minőségű játékeszközök fejlesztik. A játékkészletet folyamatosan bővíteni kell, lehetőséget kell adni a gyermeknek a maguk által készített eszközökre.
- A játék tartalmát a környezetükből szerzett tapasztalatokkal, élményekkel gazdagítjuk (pl. séták, kirándulások, erdei programok, rendezvények, bábszínház stb.).
- Játékirányítás helyett a szabad játék túlsúlya domináljon.
- A gyermek és játszócsoportok támogatása nem az életkornak, hanem a fejlettségi szintnek megfelelően differenciáltan történjen.
- A játék átadása nem kötelező, hanem önkéntes.
- A tiszteletben tartás és nem kirekesztés határain belül szabad nem bevenni a játékba valakit.

A 3–6–7 éves korban megjelenő játékfajták és azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

A gyermek játékában keverednek a különböző játékfajták.

- A **gyakorlójáték** során a gyermekeknek módja van a cselekvés többszöri megismétlésével a tárgyak különböző tulajdonságainak megismerésére. Ezek a tevékenységek jól fejlesztik a szem-kéz koordinációt és hatnak a laterális dominancia kialakulására. A gyermekjáték lehetőségét az udvaron is biztosítani kell (pl. homokozással).

- A szimbolikus **szerepjáték**ban megfigyelhetjük a gyerekek társas kapcsolatainak alakulását. A társsal, való cselekvéssel, utánzásos tanulással a problémamegoldó és konfliktuskezelő viselkedésük alakul. Az óvodáskor végére a magányos semmittevés szervezett tevékenységgé alakítható vezetővel és szerepekkel. Tudjanak önállóan tereket alakítani és eszközöket készíteni játékuhoz (pl. boltos, orvosos, utazás, fodrászos játék stb.).
- A **dramatikus játék**nak, bábozásnak a meseélmény az alapja. A mesék megjelenítésében fontos az óvónőmodell a szereplő megformálásához. Beleélő - képességük, önkifejezésük fejlődik ebben a tevékenységben.
- Az **építő, konstruáló játék**ban a gyerekek átéli az „én készítettem” alkotás örömeit. Aktív bevonásukkal, barkácsolt kellékekkel fejlesztjük kezűességüket, természetes anyagok alkalmazásával megismerik azok tulajdonságait, felhasználhatóságát.
- A **szabályjáték**ok 5–6–7 éves korban jelennek meg. Itt már fontos a társak elfogadása a „másik” szempontjának tudomásul vétele, a kudarc elviselése. Az óvodapedagógus ajánlja fel könnyen betartható szabályokat, melyet a gyermekek is szívesen és önállóan kezdeményeznek. Sok mozgást, egyszerű szabályokhoz kötött népi, énekes, ügyességi játékot kell szervezni az udvaron. Nagymotoros mozgás (futó, fogó, labdajátékok, stb.).
- Szenzitív játékokkal lehetővé tesszük érzékelésük, megfigyelőképességük fejlődését.

A gyermekek anyanyelvének, beszédképességének fejlesztése a játéksituációkban

Az anyanyelvi nevelés az egész napot áthatja. A játékban lehetőség van a párbeszéd és kommunikáció alakítására. Az óvodapedagógus beszéde modellértékű a gyermek számára (mimika, hangerő, gesztus, hanglejtés, ritmus, dallam, stb.) tekintetében. A dramatikus játékok mintát adnak az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlődéséhez (pl. hangutánzó, légzési technikát segítő játékok).

Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító feladata, kapcsolat más területekkel

Az óvónő játéksegítő tevékenysége legyen játékkövető és szituációtól függő. Ha nyugodt a játék, akkor az óvónő legyen szemlélő, hagyja a gyereket cselekedni. Ha szükség van rá, legyen játékkezdeményező, modellnyújtó, játszótárs. Ebben a helyzetben legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azoknak, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények, visszahúzódók. Külső segítség és együttjátszás hiánya elszigetelődéshez vagy kirekesztettséghez vezethet. Avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz vagy veszélyeztetik egymás testi épségét. Elmagyarázással segítsen feldolgozni az érzelmi ellenálláson túl a másik nézőpontját. Segítse sikerre vinni a gyerekek kezdeményezéseit. Tanítgassa a társas alkalmazkodás szokásait. A szabadság és a szabályozás kellő arányával biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson. A komplexitás elvét figyelembe véve olyan játékokat is szervezzen, amelyek az óvodai élet többi tevékenységi formáihoz kapcsolódnak, különböző készségeket, képességeket fejlesztenek, a gyermek egyéni fejlődését szem előtt tartva.

- Nagymozgásos játékok (pl. foci, lépegető, futó stb.)

- Finommotoros tevékenységek (pl. ujjak játéka, kiszámolók, ceruza, ecsetfogás)
- Vizuális folyamatok (pl. puzzle, mozaikok, árnyjátékok)
- Térészlelés (pl. irányváltoztató játék, csigavonal, átbújós játék)
- Figyelemkoncentráció (pl. kártyák, társasjátékok, dominók)
- Emlékezeti funkciók (pl. memóriakártyák, számsorok, visszamondós játék)
- Problémamegoldó gondolkodás (pl. rejtvények, becsapós játékok, barkochba, viccek)
- Számfogalom alakulása (pl. számolós játékok)
- Időszemlélet (pl. órajátékok, időbecslés)
- Testséma kialakulása (pl. szembekötős játék)
- Kommunikációs készség (pl. bábozás, dramatizálás)
- Kizáró képesség (pl. találgató, körülíró játék)

Hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekekkel kapcsolatos feladatok:

Az egyén fejlettségéhez igazodó eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, élmények és tapasztalatszerzés útján, ily módon a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, a meglévő tudástartalmak alkalmazásával történő fejlesztés szeretetteljes, bizalmas légkörben.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Nevelőmunkánk élő visszaigazolása, ha a gyermekek a következő eredményeket elérik:

- Képesek állhatatosan több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Önállóan alakítják a játéktér és eszközök használatát.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Ismert meséket többször dramatizálnak, báboznak.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Kommunikációkészségük gazdag, kulturált és érthető.
- Kialakult játéktudatuk van.
- Igénylik a társakkal való együttjátszást.

2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei. ~~A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsol~~ A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, **ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.** Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, **eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.**

A mese és a vers hallgatása, mondása a kisgyermeknek a játékkal egyenrangú természetes igénye, élmény a kisgyerek számára, emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, érzelmileg közelebb hozva hozzájuk a

természeti jelenségeket, növényeket, állatokat stb. A gyerekekkel való közös, és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a beszéd – tanulás – tanítás, együttes élménye. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, a legtágabb értelemben tanít. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az **élőszavas** mese különösen alkalmas, életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének alakítására. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. **A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.**

A belső képteremtés képességének kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely e foglalkozási ág távlati, lényegi feladata. Csak abból a gyerekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Szükséges az is, hogy a gyerekek kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, amelyekben kedves meséik, verseik találhatók.

A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Alakuljon a gyermekek nemzeti identitástudata, az anyanyelv ápolása, a hagyományok őrzése által, az erkölcsi-, és esztétikai érzelmek fejlesztésével az irodalom iránti érdeklődés felkeltésével.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Módszertani alapelvek

- A felnőttek példamutató nyelvhasználattal bővítsék a gyermekek szókincsét.
- Irodalmi alkotások segítségével elégítsék ki a gyerekek testi kontaktus iránti igényét, a felnőtt és a gyermek közötti érzelmi kapcsolatot. A közösen átélt örömök elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvónőt és a gyereket egymással és az anyanyelvükkel.
- Az irodalmi élményhez jutás feltételeinek megteremtése (megfelelő hely, nyugodt légkör, motiváló eszközök, élményt nyújtó előadás mód).
- Az irodalmi művek kiválasztásánál vegyük figyelembe az életkori sajátosságokat!
- Tartsuk szem előtt a szemléletesség és a játékosság elvét.
- Mesét és verset a hét minden napján halljanak a gyermekek!
- A bábozás és dramatizálás is az irodalmi nevelés szerves része.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Feladatok:

- Az óvónő fejből mondja az alkalomhoz illő mondókákat, verseket, megmutatja a hozzájuk tartozó mozdulatokat, játékokat. Emlékezetből, ritkábban könyvből olvassa, arca és hangja játékával keltse életre a mesét.

- A kicsiknél a beszoktatás nehéz időszakában jó szolgálatot tehetnek a dúdolt ritmikus mondókamesék.
- Az előadásmód fő szabálya minden korcsoportban: a beszéd zenei elemeinek érvényesítése. Nélkülözhetetlen a személyesség, az élő emberi kapcsolat sokféle érzékeltetése.
- A jól kiválasztott verseket és meséket nagyon kedvelik a gyerekek és újra, és újra szívesen hallgatják.
- Felkelteni és elmélyíteni a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- Fejleszteni a gyermekek beszédét, kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését.
- Bővíteni a gyermek szókincsét, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére.
- Olyan irodalmi művek bemutatása, melyek alkalmasak a gyermeki személyiség sokoldalú gazdagítására, a szorongás oldására, és a valóság visszatükrözésére.
- Anyanyelvi kultúránk fejlesztése.
- Mintát adni a családoknak az értékes irodalmi anyag választásához.
- Elérni azt, hogy szeressék a verset és a mesét.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

3-4 éves korban a gyerekek bekapcsolódnak a mondókák, a versek mondogatásába. Maguktól is ismételtetik a felnőttől gyakran hallott szövegeket.

Figyelmesen, szívesen hallgatják a rövid meséket, örülnek azok gyakori ismétlésének.

Tudnak két-három kiolvasót, hintázót, állathívogatót, tréfás állat és névcsúfoló rigmust. A versek ismételtetésébe önként bekapcsolódnak. A felnőtt által elmondott verset meghallgatják, kedvük szerint mozdulatokkal kísérik.

Várják és kérik a mesét. Van kedvenc meséjük és mesehősük, a velük megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.

5-7 éves korban a gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott verseket, mondókákat már önállóan mondják.

10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán.

Várják, kérik a mesemondást.

Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk.

Vigyáznak a könyvekre!

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

- Az irodalmi élmények befogadásának és átélésének segítése a hangulati és érzelmi elemek nem verbális megjelenítésének intenzív közvetítésével az utánzó képesség fejlesztése.
- Az esztétikai élmények közösségi szintű megélésébe való bevonással a nyelvi kultúra és értelmi képesség fejlesztése.

Sikerkritérium

A gyerekek nagy többsége örömmel mond és hallgat verset, mesét, mondókát. A mozgással kísért mondókázás, verselés nem csupán levezeti a gyermekek feszültségét, de vidámmá és kiegyensúlyozottá is teszi őket. Az örömszerzés értékes, bármikor elérhető eszközt jelentheti.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban az érzelmi, anyanyelvi neveléssel van. A megismert mesék, versek érzelmvilágukra hatnak, közben fejlődik beszédkultúrájuk, szókincsük, kifejezőképességük. A mesék, versek mondásakor fejlődik gondolkodásuk, kreativitásuk, gyakorolják a számolást is.

3. Ének, zene, énekes népi játék, gyermektánc

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyerekekre. Felkeltheti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni, és szívesen hallgat zenét. A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallása, éneklési készsége, ritmusérzéke, harmonikus szép mozgása. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek-néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segíti.

„A kisgyermek minden iránt fogékony. Fontos ezért, hogy a zene, amit mi válogatunk össze számára, ízlésformáló legyen. Az ösztönösen megcsodált jó zene fejleszti a művészi fogékonyságot. Az élő adás, az emberi hang és hangszerjáték közvetlen zenei élménye mély nyomot hagy a gyermekekben. Ha sok ilyen emlék lesz, talán felnőtt korában jobban tud majd maga is különbséget tenni, és a művészi értéket megbecsülni, tisztelni.”

(Forrai Katalin)

Célunk: a gyermekek zene iránti fogékonyságának felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása. Zenei nevelésünk alapelve a boldog, önfelelt együtt játszás, a zene léleknevelő hatásának megéreztetése. Fontos, hogy a gyerekek megérezzék, hogy jó együtt dúdolgatni, énekes játékot játszani, és szépen ízlésesen, igényesen előadott dalokat, hangszeres rövid zenei darabokat meghallgatni. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak az alakításában. Az éneklés, zenélés **népi játékok, néptánc** a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Módszertani alapelveink

- A fokozatosság elvét vegyük figyelembe a dalok, a mondókák kiválasztásánál.
- Törekedjünk a játékosság elvének érvényesülésére.
- Motiváljuk a gyerekeket arra, hogy önként tartsák be a dalos játékok szabályait.
- Példamutatással, segítségadással fokozatosan kívánjuk meg a tiszta éneklést, rendezett mozgást.

- Vidám játékokkal közös élményt biztosítsunk a gyerekeknek.
- Használjuk ki a zenei nevelés feszültségoldó érzelmi hatásait. A jó zenei légkör nem korlátozódik a tervezett foglalkozásokra, hanem átszövi az egész napot.
- Törekszünk a közösségi érzés kialakítására és megerősítésére a körjátékok által.

Feladataink

- Vegyük figyelembe a gyermekek eltérő zenei élményeit, képességeit.
- Gyermekeink ismerkedjenek meg olyan énekes játékokkal, népzenei és komolyzenei művekkel, amelyek nemzeti értékeinket közvetítik.
- A magyar népdalok, népzene megismertetése, megszerettetése elengedhetetlen feltétel nemzeti kultúránk értékeinek megőrzésére.
- Juttassuk a gyermeket zenei élményhez és keltsük fel zenei érdeklődésüket, esztétika fogékonyságukat.
- Az **énekes** népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Fejlesszük a gyermekek hallását, ritmusérzékét, harmonikus szép mozgását.
- Készítsük elő a zenei anyanyelv megalapozását.
- Biztosítsunk helyet és időt a dalos játékok játszásához.
- Figyeljünk a tehetséges gyerekekre.
- Néhány dallamjátszó és ritmushangszer megismertetése.
- Zenehallgatás által élménynyújtás.
- Válogassunk olyan dalokat, játékokat, amelyek kapcsolódnak a természeti jelenségekhez, **évszakok változásához**, társadalmi hagyományainkhoz, népi szokásokhoz, **jeles ünnepekhez**.
- **Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.**

Gyermeki tevékenységek

A kisgyermek „ölben” játéka a felnőttel: höcöggetők, csiklandozók, lovagoltatók stb.

Mondókáznak, érzik az egyenletes lüktetést.

Játékos mozgásokat végeznek mondókára, énekekre, dalos játékokra.

Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek.

Különböző hangerővel énekelnek.

Dallamot kézmozdulattal kísérik.

Hallás alapján visszaénekelnek.

Ritmusmotívumokat tapsolnak.

Térformákat alakítanak, egyszerű tánclépéseket tanulnak.

Dallamokat találnak ki.

Zörejeket különböztetnek meg.

Ritmushangszereket ismernek meg és használnak.

A tevékenységek tartalma

A kiscsoportban a kötetlen énekelgetési forma igen jól megfelel az életkornak. A „szabad részvétel” kizárja a szorongást, fokozza a gyermek biztonság érzetét, ha előbb megfigyelheti, mi történik.

A középső és nagycsoportban kötöttebb foglalkozásokon vesznek részt a gyerekek, amelyhez az óvónő fokozatosan szoktatja őket. Nagyon fontos, hogy a gyermekeknek megfelelő nagy tere legyen, hogy a szép alakzatok létrehozásában és a futásban ne legyenek akadályoztatva.

Az óvodapedagógus minden hétre megtervezi a zenei képességfejlesztő játékokat.

Kiscsoport

- 10-14 magyar játékdal
- 5-6 mondóka
- 2-3 alkalmi dal

Hangkészlet: sz-m, l-sz-m, m-r-d, sz-m-r-d, d-l-sz.

Hallgassanak meg több szakaszos mesejellegű népdalt az óvónő előadásában.

Játékhoz kapcsolódó mozgás: guggolás, karlendítés

Dalhoz térdütögetés, taps, kopogás, térdhajlítás, bólogatás, hajladozás, harangozás, kaszálás, kalapálás, gombolyítás.

Járás kézfogással és a nélkül, később körben járás.

Ne sok dalt tanuljanak a gyerekek, de a keveset sokszor, pontosan ismételgessék azonos játékmozdulatokkal.

Középső csoport

- 15-23 gyermekjátékdal
- 4-5 mondóka
- 4-5 műdal

Hangkészlet: sz-m, l-sz-m, sz-m-d, m-r-d, sz-m-r-d, d-l-sz, m-r-d-l,

A gyerekek szokják meg középerős tiszta éneklést.

Ügyeljenek a helyes szövegkiejtésre.

Énekeljenek közösen és egyedül is.

Énekeljenek két csoportban váltakozva: pl. Mi szél hozott kis futár?

Figyeljék meg a dallamot játszó hangszerek hangszínkülönbségét.

Hallgassanak többszakaszos mesejellegű dalokat, vidám népdalokat, rokon népek gyerekdalait, az óvónő énekes vagy hangszeres előadásában.

Gyakorolják a dalos játékokhoz tartozó mozgásokat és térformákat pl. kaputartás, szerepcsere, párválasztás, kifordulás, keresztkézfogás, hullámvonal, kettős kör, stb.

Táncos mozgások: oldalzáró lépés, dobantás, forgás, guggolás, sarokemelés, helycsere, egymás megkerülése, páros forgás, páros vonulás.

Egyenként oldjanak meg feladatokat dobbal, háromszöggel pl. dalritmus kiemelése.

Nagycsoport

- 20-26 magyar játékdal és műdal
- 3-4 mondóka vagy ennél több.

Hangkészlet: sz-m, l-sz-m, sz-m-d, m-r-d, sz-m-r-d, l-sz-m-r-d, m-r-d-l, m-r-d-l-sz, r-d-l-sz,

Legyen az anyagban néhány alkalmi és ünnepi dal is.

Énekeljenek egyöntetűen, könnyeden, tisztán.

Ügyeljenek a helyes szövegkiejtésre.

Énekeljenek közösen és egyénileg is.

Alakítsanak változatos térformákat: csigavonal, két csoportban hullámvonal, két kör halad ellentétes irányban, páros sor és kör.

Táncmozdulatok: záró lépés előre, hátra, oldalt, (egyedül és párosával), forgás váltott kézzel, lépésdobbantással, koppantás, sarokemelés, sarokkoppantás láb előtt.

Zenei képességfejlesztés

Hallásfejlesztés

- Belső hallás fejlesztése kérdés-felelet játékkal.
- Dallam felismerés dúdolásról, hangszerről.
- Dallam motívumok éneklése: visszhang.
- Egymás hangjának felismerése (pl. Koszorú-koszorú).
- Halk-hangos bemutatása, felismertetése, gyakorlása.
- Magas-mély hang érzékeltetése megkülönböztetése, térbeli érzékeltetése, gyakorlása.
- Tiszta daléneklés, pontos szövegkiejtés.
- Tiszta éneklés gyakorlása egyenként.
- Zenehallgatás: befogadásra szoktatás.
- Zörejhangok, hangszín felismerés (fatárgyakon, porcelántárgyakon, üvegtárgyakon, fémtárgyakon, hangszereken).
- Zörejhang felismerése csukott szemmel, majd a hangforrás megkeresése.

Ritmusérzék fejlesztés

- A dal tempója: gyors-lassú érzékeltetése.
- A dal ritmusa.
- Egyenletes lüktetés dalban.
- Egyenletes lüktetés mondókában.
- Egyenletes lüktetés, mozgással.
- Kettes lüktetés.
- Mondóka játékos mozgással.
- Mondóka ritmusa.
- Ritmustapsolás.
- Ritmusmotívumok tapsolása, visszhangjáték.
- Ritmushangszerek megismertetése: bot, triangulum, cintányér, csörgődob, dob.
- Zenekar alakítása ritmushangszerekkel.
- Mozgáskultúra fejlesztése gyermektáncokkal.

Egyéb területek fejlesztése a komplexitás jegyében

- Zenei ízlésük fejlesztése.
- Esztétikai fogékonyságuk fejlesztése.
- Közösségi érzés fejlesztése.
- Környezet hangjainak megfigyeltetése.
- Népi játékok, hagyományok ápolása.
- Zenei érdeklődésük felkeltése.
- Nagy mozgások fejlesztése.
- Egyensúlyérzék fejlesztése.
- Testséma fejlesztése.
- A test koordinációjának, személyi zónájának alakítása.
- Téri tájékozódás fejlesztése.
- *Természet megismerésének segítése.*

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

Élmények biztosításával az érdeklődés felkeltése, a zenei tevékenység örömeinek közös megélésével az önkéntesség elérése.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Tudjanak mondókát, hat hangterjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni az egyvonalas c és a kétvonalas c abszolút magasságok között.

Egyszerű dallamotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is.

A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget.

Felelgetős dalokat tisztán énekelnek csoportosan és egyénileg is.

Érzékenyek a természet és környezet hangjaira.

Felismerik a dallamot hangszerről vagy dúdolásról.

Felfigyelnek az eltérő hangszínekre.

Megkülönböztetik az egyenletes löktetést a dal ritmusától.

Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

Egyenletesen körben járnak szép testtartással, kézfogással.

Térformákat alakítanak ki, esetleg az óvónő segítségével nélkül.

Egyszerű tánc lépéseket tudjanak esztétikusan végezni.

A bemutatott élőzenét, népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Sikerkritérium

A gyerekek nagyobb többsége szívesen és örömmel mondókázik, énekel, mozog zenére.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban az anyanyelvi és az érzelmi neveléssel áll. A mondókák, dalok szövegének hangleadását, ritmusát, hangsúlyait pontosan követi a gyermekdal. Az ismétlődő mozdulatok által lelassított szavak a szép és pontos kiejtésre serkentenek és az örömteli játékban a sokszori ismétlés sem fárasztó. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik. Erősíti az interperszonális kapcsolatokat, az értelmi fejlődést segíti, a közösen átélt zenei élmények erős szálakkal kapcsolják össze a gyerekeket és a felnőtteket, elősegíti egymás különbözőségeinek elfogadását, toleranciára nevel.

Népi játékok

Módszertani alapelvek

Az óvónő minél többféle népi játékkal ismertesse meg a gyereket:

- felnőtt életét utánozó játék,
- eszközös ügyességi játékok,
- sport jellegű játékok (labda, teke, kugli),
- tárgykészítő játékok (állat, ember, gyöngyök, járművek, fegyverek),
- ölbéli gyermekjátékok (tapsi-tapsi, ciróka-maróka),
- ügyességi erőjátékok (Adj király katonát),

- fogócskák (Kint a bárány),
- vonulós játékok (Tekeredik a kígyó, Bújj-bújj...),
- szellemi ügyességi játékok (beugratós, kitalálós, rejtő kereső, tiltó játékok),
- párválasztó (Körben áll egy kislányka...),
- leánykérő játék (Most viszik Uborkáné...),
- mondókák (állatok, növények, természet),
- csúfolók, kiolvasók, kisorsolók.

Az óvónőnek tudnia kell mi az, amihez még nem érettek a gyerekek, mi az, ami szórakoztatja őket. Úgy tanítsunk játékot, hogy a gyerek számára élvezetes legyen.

Játéktanítás célja

A gyerekek kedvvel játszanak, nyújtunk nekik szórakozást, élményt az együttlét az együttjátszás örömeit. Az óvodai ünnepeken műsorszámként kisebb koreográfiák betanulása. A mai pedagógiában az a törekvés, hogy könnyebben megtanulható a (néptánc) ha az énekekben, mozgásban a játék segítségével elég jártasságot szereztek a gyerekek.

A népi játék helye a nevelési folyamatban:

- a nemzeti műveltség elsajátítása,
- megismertessük a népi kultúrával, tárgyi eszközökkel és ezekből, a szokásokból mit vihetünk be az óvodába, és milyen pedagógiai eljárással tudjuk beépíteni a gyerekek életébe,
- fontos hogy énekeljünk minél több népdalt,
- hallgassunk táncmuzsikát (táncra serkenti a gyereket)! A zenehallgatás ne kényszer, hanem szórakozás legyen.

Sikerkritériumai

A népi játékok szórakoztatásra valók, közösségi érzést erősítenek, növelik a mozgáskészséget, nevelőereje felmérhetetlen, az értelmi nevelés kiszolgálója. A közös éneklés a közös játék lehetővé teszi, az érzékelés, az észlelés, a figyelem összpontosítását.

A népi játéktörténet akár a mese segíti a beleélést (Hidas játék, Ludas játék), a játékeladat megértését, a szabályok betartását. A szabályok túlhangsúlyozása, ebben az életkorban a játék örömeit csökkenti.

Fejlesztési feladatok:

Kiscsoport

Testrészeket segítő játékok:

- kéz (Töröm-töröm, Csíp-csíp..),
- fül (Igényes Gergőnek..),
- arc (Ciróka-maróka..),
- láb (Lóg a lába..).

Középső csoport

Mozgásfejlesztés: forgómozgás, összefogódzás, elengedés, újrafogódzás, egyensúlyérzék fejlesztés, lépőköves szőnyegen, kötéljárás, létrán járás, gólyaláb, ugróiskola.

Társas együttmozgás elemei: járás, oldallépés, futás, sarokemelés, sarokkitévés, ingómozgás, guggolás, kézfogás, alsó kézfogás, vállfogás, kereszt kézfogás elöl, hátul, páros – szembe kéz.

Nagycsoport fejlesztő játékaik: katonásdi, labda (pattanni tudjon, fontos a méret), falhoz, földre.

Tánclépések: bokázó, fiúknál – lengető, sántító oldalirányú haladás, páros forgó, szökdelő játék (Hipp hopp, Hosszú szárú,), tapsos (Badacsonyi, Hosszú szárú..).

Párválasztó játékok

Játékfűzések

Integrációs lehetőségek

Az óvodában felvállalható feladatok:

- identitás alakításának lehetősége,
- a gyökerek ápolása (családi, nemzeti),
- a tájjellegű hagyományok felkutatása és őrzése,
- a gyermekek tradíció tiszteletének alakítása,
- a szülők bevonása a helyi hagyományok feltárásába,
- tárgyi, zenei, néprajzi és irodalmi örökség ápolása.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás a festés a különböző képalakítások, a mintázás, építés, kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodában a gyermeki kreativitást elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga tevékenység - ~~s- ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre~~, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az esztétikum már korai életkorban hat a kisgyermekre, a művészetek ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodás korban elkezdődhet.

Célunk

- A gyermek élmény és fantázia-világa képi szabad önkifejezése.
- A képi-plasztikai kifejezőképesség fejlesztése.
- A térbeli tájékozódó képesség és rendező képesség alakítása.
- A gyermeki fantáziavilág gazdagítása és annak képi kifejezése.
- A gyermekek tér, forma és szín képzeteinek gazdagítása.
- A képi gondolkodásuk fejlesztése.
- Esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A természet szépségeinek megjelenítése különböző technikákkal.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő tegye lehetővé a gyermek élmény és érzékvilágának kifejezésre juttatását.
- A gyermeket juttassa sikerélményhez, mindig önmaga képességeit nézve.
- Tartsa szem előtt a gyermekek vizuális képességeinek kibontakozását, és a tehetség gondozást.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Eszköz, idő és hely biztosítása a tevékenységek gyakorlásához.
- Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósulását,
- Keltse fel a gyermekek érdeklődését a környezetünkben látható szépségek iránt. A színek, a színharmóniák, formák, a természetes anyagok iránt.
- Adjon lehetőséget az élményszerzésre, mutasson sokféle lehetőséget azok képi, térbeli megjelenítésére.
- Fejlessze rajzkészségüket és kézügyességüket, tanítsa meg az eszközök használatát (olló, ceruza, ecset helyes fogása, könyök és csuklótámasz kialakítása.), a munkafogásokat, különböző anyagok, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait.
- Figyeljen az íráshoz szükséges speciális készségek, finommotorika, vizuális percepció fejlesztésére.
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összehangolására.
- **Előtérbe helyezni a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**

A fejlesztés tartalma kiscsoportban

Ajánlott tevékenységek

- Az ábrázolás anyagaival való ismerkedés közben, elsősorban a gyermekek közvetlen élményeihez kapcsolódó egyénileg választott témák kifejezése.

Képalakítás

- Ismerkedés az ábrázolás anyagaival, firkálásból, gyurkálásból kiindulva.
- Firkálás, rajzolás, festés a gyermekek kedve szerint.
- Tetszés szerinti színválasztás, színhasználat, rácsodálkozás a szép színekre.
- Ábrázolás változatos színű, nagyságú, formájú, anyagú papírokon.
- Színekre és formákra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése.
- Formák képzése vonalakkal, színfoltokkal.
- Rajzolás puha ceruzával, zsírkrétával, pálcával homokba, krétával táblára, aszfaltra.

Plasztikai munkák

- Tetszés szerint különböző anyagok gyurkálása, formálgatása.
- Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól, viselkedéséről. Könnyen gyúrható anyagok használata.
- Anyagok formálása, nyomkodva, gyurkálva, mintázva, gömbölyítve, sodorva, simítva, gyúrva, tépve, ragasztva.

Építés

- Különböző formák rakogatása, sorakoztatása.

A fejlesztés tartalma középső csoportban

Ajánlott tevékenységek

- Az óvodai élet gyerekek számára fontos jeleneinek, a foglalkozási ágakban megfigyelt és feldolgozott jelenségek, témák ábrázolása megfigyelés alapján.
- A közös játékhoz, építéshez szükséges eszközök kellékek, alkalmi ajándéktárgyak készítése, díszítése.
- A közvetlen óvodai környezet, csoportszoba díszítésében való részvétel.

Képalakítás

- Emberalakok, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, tetszés szerint megválasztva a színeket.
- Képek készítése festéssel, rajzolással, tépéssel, papírragasztással.
- Festés ecsettel, többféle oldott temperával, gombfestékkel. Az ecset kimosásának, a helyes vízhasználatnak a gyakorlása.

Plasztikai munkák

- Különböző anyagok /gyurma, agyag/ formálgatása és díszítése különböző eljárásokkal.
- Könnyen megmunkálható anyagok használata.
- A konstruálás, az anyagok formálása során tapasztalják meg, hogy „miből mit lehet készíteni.”
- Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával, díszítések kézi munkával.
- Ismerkedés különféle technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása/ nyírás, tépés, hajtogatás plasztikai formálás, konstruálás./

Építés

- Különböző anyagokból tárgyak, elemek felhasználásával, térbeli alakzatok létrehozása, építgetése, alakítása együttesen is.
- Téralkotó tevékenység belső terek kialakítása a célnak megfelelően.
- Térbeli tapasztalatok szerzése, tájékozódás a formák egyszerű sorba rendezése, ritmusképzés terén.
- Nagy térbeli alakzatok létrehozása közös mozgásos játék során.

A fejlesztés tartalma nagycsoportban

Ajánlott tevékenységek

- A gyermekek saját élményeiknek, hozzájuk közel álló cselekményes témáknak, velük vagy a környezetükben történt eseményeknek, mesék, versek, dalok, történetek elképzelt szereplőinek, jeleneinek képi-plasztikai kifejezése.
- Közös játékaikhoz, más foglalkozási ághoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, társaik és szüleik megajándékozásához, környezetük szépítéséhez játékeszközök, tárgyak kellékek készítése.
- A környezetük rendezése, alakítása, díszítése.
- Találkozás a népi hagyományokhoz kapcsolódó alkotásokkal, tárgyakkal, eszközökkel.

Képalakítás

- Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb-nagyobb méretekben, élmények alapján vagy elképzelés szerint.

- Rajzolás nagy méretekben földre, aszfaltra.
- A környezetben található, a gyerekeknek kedves, számukra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése és emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítése.
- A rajzolt formák gazdagítása, díszítése tetszés szerinti formákkal, színekkel, formaisméltéssel.
- Mesék, történetek események elképzelése, képi ábrázolása, különféle technikákkal és anyagokkal.
- Gombfesték, valamint tempera használata, kevert színek kipróbálása /bábok, álarcok, díszletek festése/.
- Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, kiegészítés saját rajzaikkal.
- A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése és megfigyelések végzése.

Plasztikai munkák

- Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, a legjellemzőbb forma, a legfőbb tagoltság egyéni érzékeltetésével. A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba.
- Játékok, bábok, modellek, ajándékok, díszek készítése szerkesztő és konstruáló munkával, mintázással, szövással, fonással. Díszítésük kézimunkával, az ismert eljárások alkalmazásával
- Agyag és gyurma formázása, alakítása szerszámmal, arra alkalmas eszközzel.
- A kézimunka és az ábrázolás technikáinak együttes alkalmazása.
- A formára és anyagismeretre vonatkozó tapasztalatszerzés, megfigyelés.

Építés

- Nagyobb térben - nagyobb méretű elemekből házak búvóhelyek építése.
- Hosszabb időn keresztül, közös munkával építmények létrehozása.
- Makettek építése.
- Tájékozódás a térben, téralakítás.
- Statikai tapasztalatok gyűjtése.
- Arányviszonyok érzékeltetése.
- Közeli Múzeummal, kiállítással, helyi műemlékekkel ismerkedés.

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

A meglévő adottságokra alapozva az érdeklődés felkeltésével lehetőség és sikerélmény biztosításával képesség fejlesztés.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végén

A gyermekek meglehetősen biztonságosan mozognak az őket körülvevő térben. Képesek változtatni, berendezni igényeik szerint.

Értik a térbeli viszonyítás kifejezéseit, alkalmazzák azokat.

Képalakításukban: élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonságosan használják a képi kifejezés változatos eszközeit (színek, formák gazdagsága).

Ismerik a színek sötét és világos árnyalatait.

Fokozott önállósággal alkalmazzák az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat.

Ötletesek a téralakításban, építésben.

Tudnak formákat mintázni elképzelés és megfigyelés alapján.

Emberábrázolásukban megjelennek a részformák. Próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.

Látási - tapintási – mozgási tapasztalataik vannak a formák világában.

Önállóan díszítenek tárgyakat, saját elképzeléseik szerint, képesek kisebb csoportokban közösen tevékenykedni.

Örülnek alkotásaiknak, és a közösen elkészített kompozícióknak. Ezekkel kapcsolatban szóbeli véleményüket is kifejezik. Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, és technikai tudásukat aktivizálják.

A vizuális nevelés kapcsolata más nevelési területekkel

A rajzolás, mintázás, kézimunka szerves része az óvodai nevelésnek, szoros kapcsolatban áll minden más nevelési területtel. Közös vonásuk, hogy a gyermek személyiségének fejlődését elsősorban a cselekvés útján segítik az egyéni fejlesztés által, játékos tevékenységekbe ágyazva.

Tartalmában, feladataiban konkrét összefüggést mutat:

- a játékkal /konstruálás, környezet alakítás/,
- a környezet megismerésére neveléssel /színek, formák megfigyelése/,
- a matematikai neveléssel/ téri viszonyok, síkformák/,
- az anyanyelvi neveléssel/ elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásában/,
- egyéb nevelési területekkel.

5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,**
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,**
- c) szervezett mozgásos tevékenység.**

A nevelési folyamat során a mozgás biztosítja a kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődést. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek alakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-és helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. **Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.**

A mozgás segíti a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést. Fejleszti a koncentrációképességet. Intézményünkben a mozgás minden korcsoportban kötött

tevékenység, melynek többféle formáját alkalmazzuk: pl. tornázás, mozgásos játék, sportolás, kirándulás stb. Ezek mind hozzájárulnak az egészséges életmód és a testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés) kialakításához. A gyermeki szervezet növekedésének elengedhetetlen feltétele a mozgás. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). Hatására fontos személyiségtulajdonságok erősödnek meg, mint a bátorság, fegyelmezettség, kitartás, együttműködés, egymás segítése.

A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. Az udvari és csoportszobai mozgás közben bemozognak környezetüket, közelebbi kapcsolatba kerülnek környezetükkel.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Módszertani alapelvek

- Az óvónőnek biztosítani kell a mindennapos mozgást és korcsoporttól függően a heti 1-2 mozgásfoglalkozást, hogy ez a gyermekek természetes igényévé váljon.
- A gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére kell törekedni.
- A fokozatosság elve szerint figyelembe kell venni a teherbíró képességüket (könnyebb gyakorlattól a nehezebb felé haladás).
- Érvényesítjük a játékosság elvét, alkalmazkodva a csoport általános fejlettségi szintjéhez, figyelembe véve az egyéni szükségleteket és képességeket.
- Fontos a gimnasztikai formák változatossága. Ez elősegíti a testi képességek fejlesztését, és fenntartja a mozgás iránti érdeklődésüket.
- Ösztönözzük a gyerekeket a szabályok pontos betartására.
- Dicsérrettel erősítjük a helyes feladatvégzést.

Óvónői feladatok

- Az óvónő elsődleges feladatai közé tartozik a mozgás megszerettetése. A gyermekek mozgásigénye igen nagy.
- Különböző szervezeti formákon belül fejlesztjük a nagy és finommozgásokat és a gyermekek térbeli tájékozódó képességét.
- A mozgás lehetőséget ad a testséma és az irányok gyakorlására.
- A biológiai fejlődés figyelembevételével fejlesztjük a gyermekek testi képességeit és fizikai erőnlétüket.
- Mozgásos feladatok által az önértékelés és az önbizalom növelése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vétele.
- A mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható szókészlet fejlesztése.
- Érzelmi motivációról, jó hangulatról, közérzetről gondoskodjunk.
- Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Mozgásos tevékenységek

Ezen tevékenységek sokfélék és változatosak:

- fogójáték, versenyjáték,
- gimnasztikai gyakorlatok,
- járás gyakorlatok,
- ugrások,
- futógyakorlatok,
- támaszgyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás, kézállás előgyakorlata,
- lengés, függés,
- egyensúlyozó gyakorlatok,
- különböző dobások,
- labdagyakorlatok.

Mozgástevékenységek szervezése

Mindennapos mozgás

E tevékenység során a heti kötelező foglalkozás gyakorlatai kerülnek feldolgozásra: gimnasztikai gyakorlatok, mozgásos szabályjátékok. Itt megismerkednek a foglalkozásokon használt vezényszavakkal, utasításokkal. Időtartalma a korcsoportokhoz igazodva 8-15 perc. Lehetőség szerint a szabadban.

Kötelező mozgás

Kis- és középső csoportban heti egy alkalommal, nagycsoportban heti két alkalommal szervezzük. Képességeiknek megfelelően végzik a különböző nehézségű differenciált feladatokat. Érzelmileg ráhangolódva, jó hangulatban, egyéni tempójuknak megfelelően mozognak. A feladatok végzése során fejlődik a gyermekek egyensúlyérzéke, a testrészek koordinációja, ritmusérzéke, erősödik laterális dominanciája, térérzékelése, fizikai erőnléte.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodáskor végére kialakul a gyermekek összerendezett mozgása. Fejlődik tér és időbeli tájékozódó képességük. Növekszik kitartásuk, állóképességük.

Többféle gyakorlatot képesek végrehajtani: gurulóátfordulás előre - hátra, kislabda hajítás, 20-30 méteres futás állórajtból, akadályugrás, kézállás játékos előgyakorlata. A feladatok elvégzését megkönnyíti, hogy ismerik és megértik a vezényszavakat, illetve tudnak térben tájékozódni és van iránytartásuk. A természetes járást változtatják ütemes járással és a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik. Az egyéni és csoportos sor- és váltóversenyekben elfogadják és alkalmazzák a szabályokat.

Sikerkritérium

A gyerekek nagyobb csoportja képességeinek megfelelően, örömmel végzi a különböző nehézségű feladatokat.

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyerekre vonatkozó feladatok:

Nagymozgások, egyensúlyérzék fejlesztése játékosan a gyermek méretéhez igazodó eszközök biztosításával. A játékos feladatok biztosítsanak sikert, örömet a gyermek számára.

Kapcsolatok más területekkel

Közösségi nevelés: A gyermek társakhoz való alkalmazkodása során mozgás közben fejleszti önuralmát, toleranciáját, együttműködő képességét, akaratát. Kialakít egy egészséges versenyszellemet.

Egészséges életmódra nevelés: Szorosan kapcsolódik ehhez a körhöz a szabadban történő mozgás. Időjárástól függően minél több időt kell biztosítani a gyermek spontán mozgására a szabad levegőn. Nagy hangsúlyt kell fektetni a természetes mozgások gyakorlására. A gyakorlást elősegítik különböző eszközök: hinta, mászóka, játékmotor, csúszda, tricikli, roller stb. A szabadban végzett számtalan tevékenység (tornázás, sportolás, játék, kirándulás stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését. A rendszeresen és kellemes légkörben végzett mozgás a gyermek természetes igényévé válik, és beépül szokásrendszerébe.

Ének-zene, énekes játék: A változatos mozgást elősegíti a zenés torna, az énekes körjáték és a tánc. A mondókákra történő ütemes járás is a testi nevelés szerves része.

Anyanyelvi nevelés: A mozgásos játéktól a kötött foglalkozásig a verbális fejlesztés jelen van. Bővül a gyermekek szóincse. Fontos, hogy mindig a korcsoportnak megfelelő szinten beszéljünk. Röviden, érthetően mondjuk el a szabályokat akár játékról, akár egyéb feladatról van szó. A foglalkozások során az anyanyelvi nevelés támogatása céljából, a mozgás és beszéd összerendezése történik, ritmus, zene, versek, mondókák, énekek segítségével.

Óvodai eszköztár: kendő, szalag, labda, babzsák, bot, tornaszőnyeg, Greifswald, ugrókötel, kötel, asztalok, székek, zsámoly, magasugró, karika, mozgáskotta eszközök, bordásfal, padok, testhengerek, szerpentes botokstb.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetbe való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások a közösséghez való tartozás élményét, **az összefogás**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut, és azokat tevékenyen alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata:

- lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését,
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt **fenntarthatósági szemléletformálásra**, a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A külső világ tevékeny megismerésének célja

- A gyerekek minél több (érzékszervi, mozgásos) tapasztalatot szerezzenek, az őket körülvevő világról, természeti, társadalmi jelenségekről, és önmagukról.
- Biztonsággal igazodjanak el a saját környezetükben.
- Fejlődjön a megfigyelőképesség, a képzelet, a gondolkodás, a társas magatartás, és a nyelvi kifejezőképesség.
- Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik ismerik, szeretik, és védik a természetet.
- Ismerjék fel a környezetükben végbemenő ok – okozati összefüggéseket.
- Szerezzenek tapasztalatokat a fenntarthatóságról, újrahasznosításról.

Módszertani alapelvek

- Tudatosság: témakörök pontos megnevezése.
- Játékosság: sokoldalú fejlesztő játékok.
- Változatosság: természet közeli helyszínen.
- Fejlesztési célok a téma feldolgozása során - percepció, mozgás, testséma fejlesztése.
- Tervszerűség.

A külső világ tevékeny megismerésének feladata

- Építsünk a gyerekek egyéni élményeire, tapasztalataira, és biztosítsunk olyan ingereket, környezeti eseményeket, melyek elősegítik a világ tágabb megismerését.
- Vegyük figyelembe a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságát, és így válasszunk a lehetőségek közül.
- Helyezzünk hangsúlyt a kulturált élet helyes viselkedési szokásainak a természeti, és társadalmi környezethez fűződő helyes érzelmi, és erkölcsi viszonyok kialakítására.
- Alkalmazzuk középső, és nagycsoportban a mikro-csoportos és a differenciált szervezeti formát, és az egyéni fejlesztés lehetőségét.
- Építsünk be a tevékenységbe különböző játékokat, kísérleteket, amelyek a gyermeki személyiség kibontakozását segítik.
- Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Szűkebb és tágabb környezetükkel való ismerkedésük során alakuljon környezettudatosságuk, környezetre figyelő magatartásuk.
- Helyi sajátosságok, természeti értékek megismerése, megőrzése.
- Zöld jeles napok megünneplése, hagyományok ápolása
- Néphagyományőrzés, népi kultúrában rejlő értékek, megismerése, megőrzése

Motiváció

- Játékos tevékenységre épülő motiváció, az adott téma ismeretnyújtására alapozva.

Gyermeki tevékenységek

- Fejlesztő játék
- Komplex foglalkozás
- Séta – megfigyelés-kirándulás
- Kísérletek
- Gyűjtés a természet kincseiből

A gyermeki tevékenység megszervezése

A tevékenységeket játékos kezdeményezéssel, vagy fejlesztő játékkal tegyük figyelemfelkeltővé, ezáltal ébredjen fel a gyermekben a természetes kíváncsiság.

Középső, és nagycsoportban biztosítsuk a mikro csoportos tevékenységi formát.

A gyermeket a körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelés, (séta, kirándulás) és tapasztalatszerzés segíti.

Amikor a természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermeket, vigyük közel a természeti jelenségekhez. Ehhez használjuk ki az a vidéki környezeti lehetőségeket.

Mindezek révén érdekes tapasztalatokat gyűjt a természetben végbemenő folyamatokról, összefüggésekről.

Tervezzük a heti egy természeti – tárgyi – emberi téma megfigyelését.

Évszakonként egy – egy alkalommal a közeli parkba vagy erdőbe kirándulásokat szervezünk.

Nyilvánuljon meg a tolerancia, a mások véleményének meghallgatása, és tiszteletben tartása a tevékenységekben is.

A külső világ tevékeny megismerésének tartalma

Kiscsoport

- Önellátási szokások:
 - ismerjék meg a játéktevékenység szokásait, szabályait,
 - egymás játéktevékenységeit tartsák tiszteletben.
- Óvodások vagyunk:
 - ismerkedjenek meg az óvodával, felnőttekkel, új szokásokkal, társaikkal,
 - alakuljon ki a biztonságérzete az új környezetben,
 - beszélgessenek a környezet formáiról, nagyság – mennyiségbeli jellemzőiről,
 - vigyázzanak az óvoda berendezési tárgyaira, eszközeire.
- Család:
 - a család összetartozását játékon keresztül ismerjék meg,
 - családi képek nézegetése.
- Évszakok:
 - Ismerjék fel az évszakok szépségét, természeti jelenségeket, színeket, növények változásait,
 - gyűjtsenek az évszakoknak megfelelő terméseket, képeket.
 - Szerezzenek tapasztalatot a gyümölcsök, zöldségek ízéről, formájáról.
 - Ismerjék fel a virágok színét.
 - Gazdagítsák az „élősarkot” termésekkel, bogyókkal, rügyező ággal.

- Testünk:
 - a testrészek megnevezése mellett ismerkedjenek meg az érzékszervek funkcióival,
 - ismerjék fel önmagukat.
- Közlekedés:
 - séta alkalmával gyakorolják a közlekedés szabályait, figyeljék a járműveket.
- Állatok:
 - természetes környezetükben ismerjenek meg három – négy háziállatot,
 - különböztessék meg a házi, és erdei állatokat.

Középső csoport

- Önellátási szokások:
 - nagyobb önállóság megteremtése saját magával szemben,
 - társas kapcsolatok szokásainál alkalmazza az udvariasságot, segítőkészséget, együttműködést.
- Óvodások vagyunk:
 - az óvoda tágabb környezetének megismerése – séták alkalmával.
- Család:
 - ismerjék meg a saját, és mások családját – (apa anya testvér neve),
 - lakásuk címét,
 - a család egy napja a gyermek játékaire építve,
 - szerephelyzetek a családról.
- Évszakok:
 - évszakok változásainak megfigyelése, megismerése,
 - ismerjék fel az ok- okozati összefüggéseket az időjárás, öltözködés, és a levegő felmelegedése között,
 - keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberi tevékenységek között.
 - Ismeretszerző sétákon tapasztalják meg a rügyezést, virágzást, gyümölcsök növekedését, érését, zöldségek fejlődését,
 - ismerjék meg a tavaszi- őszi zöldségek, virágok, gyümölcsök nevét.
 - Veteményezzenek.
- Testünk:
 - ismerjék meg az érzékszervek funkcióit: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás,
 - fedezzék fel testük ápolásának és védelmének fontosságát,
 - legyenek tisztában az orvos gyógyító szerepével.
- Közlekedés:
 - Alkalmazzák a közlekedési szabályokat, azok tágabb ismeretét,
 - hasonlítsák össze a teher, és személyszállító eszközöket,
 - ismerjék fel a járműveket a hangjukról.
- Állatok:
 - soroljanak fel parkban, és vadon élő állatokat, lehetőség szerint figyeljék meg azok tulajdonságait,
 - ismerjék meg a háziállatokat, azok hasznát, az állatok kicsinyeit, és lakóhelyüket.
 - Fedezzék fel, és csoportosítsák a bogarak, madarak, rovarok életmódját, alakját, mozgását.
 - Ismerjék meg a madarakkal, állatokkal való felelős bánásmódot.

Nagycsoport

- Óvodások vagyunk, nagycsoportosok lettünk:
 - figyeljék meg az óvónő, dajka munkáját, és azt, hogy mi a lehetősége az önkiszolgálásnak.
- Család:
 - szívesen beszéljenek, meséljenek a gyerekek a családjukról,
 - ismerjék a családtagok nevét, foglalkozását, munkahelyét,
 - teremtsünk alkalmat családi albumok nézegetésére és beszélgetésre.
- Évszakok:
 - tapasztalják meg az egyes évszakoknál az időjárás változásait, hatását az emberekre, növényekre, állatokra.
 - Fedezzék fel az évszakok szépségét, színét, a színek fokozatait, folyamatosan gyűjtsék a természet kincseit, gondozzák a növényeket az élősarokban, konyhakertben (növények hajtatása, csíráztatás).
 - Az évszakok változásaival az ismétlődő napi tevékenységeken keresztül figyeljék meg a napszakok változását.
 - Tudják megnevezni az egyes évszakokhoz kapcsolódó **növényeket, zöldségeket, virágokat, ismerjék a gyűjtőfogalmak** rendszerét.
 - Gyűjtsenek az évszakokhoz kapcsolódó képeket, tudják összehasonlítani, és rendszerezni.
 - Legyenek képesek észrevenni a hétköznapi apró csodákat a természetben, a növények fejlődésében, és ezekről változatos szókinccsel mesélni.
 - A növények fejlődésében kísérik figyelemmel a nap, a fény, és a víz hatását.
- Testünk:
 - fejezzék ki az egyes testrészről végzett mozgást,
 - a testrészek megismerésével jussanak el arra a szintre, hogy az emberek hogyan használják a munkaeszközöket, szerszámokat,
 - ismerjék meg az érzékszervek funkcióit, és azok védelmét.
- Közlekedés:
 - figyeljék meg a járművek tulajdonságait (lassú- gyors, zajos- csendes),
 - tudják megkülönböztetni a járművek funkcióit (légi, vízi, szárazföldi),
 - gyakorolják a járművön való közlekedés szabályait.
- Állatok:
 - szerezzenek tapasztalatot az állatok viselkedéséről, és arról hogyan védjük, gondozzuk őket,
 - fedezzék fel a különbséget: házi – vadon élő, park -- mezők – vizek állatai, hazai park állatai – madarai, és az állatkertben élő állatok életmódjáról.
 - Tudjanak folyamatosan mesélni, beszélni kifejezőképességük legyen változatos.
- Legyen tapasztalatuk a szelektív hulladékgyűjtésről, az újrahasznosításról.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

1. Óvoda

- Tudják óvodájuk nevét, társaik, óvónőjük, dajkájuk nevét.

- Tevékenységükkel közreműködnek, és hozzájárulnak az óvoda mindennapi életéhez,
- ügyelnek a környezet tisztaságára, nem szemetelnek.

2. Család

- ismerik teljes nevüket - apa, anya testvérek nevét,
- ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását,
- tudják születési helyüket és idejüket.

3. Évszak, növény állat

- különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az évszakok jellemző tulajdonságait.
- Ismerik a gyűjtőfogalmakat: növény, állat.
- Ismerik a napok, hónapok, évszakok nevét.
- Felismeri a napszakokat, és az azokban végzett tevékenységeket.
- Tudják a növények és az időjárás közötti ok – okozati összefüggéseket.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják lakhelyük szerint, nyomon tudják követni az állatok életének alakulását, az évszakok változásainak következtében.
- Felismerik az emberi gondolkodás fontosságát,
- óvják, védik a természetet, állatokat, növényeket.

4. Közlekedés

- gyakorlottak a helyes közlekedési szabályok betartásában, és ismerik a közlekedési eszközöket.

Sikerkritérium

Kialakulnak azok a szokások, magatartásformák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életükben.

Az ismeretanyag által kedvező mértékben gyarapodik a gyermekek szókincse, lehetőségük nyílik a választékos beszédre, gondolataikat, érzelmeiket értelmesen, összefüggően tudják kifejezni.

A világot az emberek védik, óvják munkájukkal, ennek az ismerete alakítja ki az igényt a gyermekben a helyes értékrendre, környezete védelmére.

a. A külső világ mennyiségi és formai összefüggései – matematikai ismeretek

Matematikai nevelés célja

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli, nagysági és térbeli viszonyainak, összefüggéseinek felfedezése. Mindezt játékos formában, a gyermek képességéhez és ötleteihez igazodva.
- A hétköznapi életben, játékban előforduló számolási feladatok előkészítése.
- A gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- A logikus gondolkodás megalapozása,
- Problémamegoldó képesség fejlesztése.
- Ítéliképesség (igaz –hamis) kialakítása.
- Mennyiség szemlélet kialakítása.

Módszertani alapelvek

1. Játékközpontúság:

- sokoldalú fejlesztő játékok.
2. Tudatosság:
- témakörök pontos megnevezése,
 - kognitív folyamatok elsajátítási lehetőségeinek biztosítása,
 - szemléletes cselekvő gondolkodás,
 - szemléletes képszerű gondolkodás,
 - műveleti gondolkodás (pl. halmazképzés),
 - absztrakt fogalmi műveletek szintjei (Fogalomalkotás fázisai).
3. Tervszerűség
4. Változatosság:
- eltérő környezetben felbukkanó hasonló típusú feladatok.

Motiváció

- játékos tevékenységre épülő motiváció felhasználása,
- a természetes kíváncsiság feltételeit megteremtve, spontán aktivitás, fogékonyság.

Feladat

Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.

A gyerekek élményeire épített munka szervezeti formáinak biztosítása:

- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- gyermeki kérdésekre adott válaszok és magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

Gyermeki tevékenységek

- Fejlesztő játékok különböző formái:
vizuális érzékelésre alapuló,
hallás alapján „fejszámolás”,
tapintással végzett.
- Kísérletek:
megfigyelés, érzékelés, észlelés.
- Közvetlen tapasztalatszerzés.
- Mikro-csoportos foglalkozás.

A gyermeki tevékenység megszervezése

- A tárgyak, személyek, jelenségek jobb megismerése.
- Ezzel kapcsolatban matematikai tulajdonságok felismerése, feltárása.
- Ok-okozati kapcsolat felfedezése, megismertetése.
- Lényeges és lényegtelen jegyek megkülönböztetése.
- Mennyiségi és minőségi különbségek felismerése.
- Azonosságok felfedezése.
- Fejlesztési területek kijelölése és fejlesztése térben és síkban: alaklítás, formaállandóság, térbeli viszonyok.

Matematikai megismerés tartalma

Kiscsoport

- Érzékelhető tulajdonságok megfigyelése:
- látható, hallható, tapintható.

- Érzékelhető tárgyak megfigyelése, megnevezése gyermeki szempontok szerint:
 - rakjunk rendet, mi hova tartozik,
 - keressük meg a nem oda illőt.
- Magasabb – alacsonyabb érzékelése:
 - nyújtózkodás – törpejárás,
 - családtagok nagyságának megfigyelése,
- Hosszabb – rövidebb méretviszonyok azonosítása.
- Kisebb – nagyobb reláció felismerése.
- Tárgyak egymáshoz való térbeli elhelyezkedésének megnevezése.
- Nagyságrend megállapítása: több – kevesebb – ugyanannyi.
- Kis számok megnevezése.

Középső csoport

- Tárgyak szétválogatása egy-egy tulajdonság szerint (pl. gyümölcsök alak szerint).
- Halmazok számossága 1-től 5-ig.
- Hosszabb, rövidebb érzékelése többféle módon.
- Tárgyak összehasonlítása becsléssel, méréssel.
- Könnyebb – nehezebb érzékelése csukott szemmel.
- Azonos alakú tárgyak összehasonlítása (nagyobb-kisebb, könnyebb-nehezebb, tömör-üreges).
- Formák azonosítása csukott szemmel (építés modellről, szín, alakillesztés).
- Papírnyírás, szögletes és nem szögletes határvonal vágása (baba, mackó, ház).
- Logikai elemek szétválogatása (Keresd meg a kör lapokat!).
- Tárgyak elhelyezése térben: megnevezett tárgy elé, fölé, mellé mögé, közé.
- Tárgyak keresése irányítással (előre, hátra, jobbra, balra).
- Több, kevesebb, ugyanannyi érzékelése (becslése, párosítással).
- Ugyanannyi, sokféle érzékelése egyes tulajdonságok szerint.
- Ugyanannyi erősítése (Rakjanak ki néhány tárgyat a következő három sorban más eszközökkel ugyanannyit!).
- Megszámlálás 5-ös számkörben.
- Kosarak sorba rendezése aszerint, hogy melyikben van több, kevesebb, ugyanannyi.
- Tárgyak elhelyezése síkban.
- Oldaliság: jobb- bal megkülönböztetése.

Nagycsoport

- Halmazok szétválogatása, bontása.
- Sorszámnevek, sorba rendezés.
- Számlépcső és sorozatok készítése.
- Megszámlálás 10-es számkörben.
- Párosítás (halmazok összemérése).
- Hasonlítás alapú mérések:
 - mennyiségek,
 - területmérése,
 - szélesség, vastagság.

- Építések:
 - alkotás szabadon,
 - építmény másolása,
 - építés egy feltétel megadásával.
- Tengelyes szimmetria (tükrös):
 - alakzatok keresése,
 - alakzatok előállítás.
- Tájékozódás térben:
 - irányokkal (jobbra –balra),
 - téri orientáció megadásával (előtte, mögötte).
- Tájékozódás síkban megadott világban.
- Geometriai alakzatok (sík és térformák) felismerése látványban, téri megjelenítése.
- Nyitott, zárt vonalak, labirintus.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Halmazok:

1. Ismerje a matematikai fogalmakat, relációkat:
 - Számfogalom
 - Számkép
 - Széles – keskeny
 - Hosszú – rövid
 - Magas – alacsony
 - Kicsi- nagy
 - Sok- kevés.
2. Alakuljon ki a dominancia: jobb vagy bal.
3. Ismerje, a síkbeli és térbeli formákat:
 - Kör – gömb.
 - Négyzet-kocka
 - Téglalap-téglatest
4. Ismerje a térbeli viszonyokat (alatta, fölötte stb.), tudja megnevezni és alkalmazni őket.
5. Formaállandóság észlelése.
6. Tudjon csoportosítani halmazokat tulajdonságuk szerint.
7. Ismerje a mennyiségeket, tudja megnevezni, helyesen használni.
8. Laterális dominancia alakuljon ki (saját testéhez képest tudjon tájékozódni).

Sikerkritériumok

Megismerési folyamat támogatása:

Olyan sokoldalú ismeretet és tapasztalatot szerez a gyermek a valóság formai és mennyiségbeli viszonyairól, amelyek elősegítik a megismerő képességeket.

- Érzékelés
- Észlelés
- Emlékezet
- Tapasztalat
- Problémamegoldás
- Ítézőképesség
- Testséma
- Dominancia kialakulása (kéz, láb, fül, szem).
- Jó térérzékelés.

- Térirányok felismerése térben és síkban.
- Reprodukáló képesség térben és síkban.
- Soralkotás, sorritmus folytatása.
- Szem-kéz koordináció.
- Az iránykövetés képessége.
- Biztos alak- és háttér-megkülönböztetés.
- Alak-, forma-, szín- és nagyságállandóság.
- Azonosság felismerése.
- Különbözőség felismerése.
- Analizáló - szintetizáló képesség.
- Problémamegoldó gondolkodás.
- Vizuális emlékezet.
- Feladattudat.
- Kreativitás.
- Kitartás.
- Jó kudarctűrő képesség.

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyerekre vonatkozó feladatok:

A beszédértés fejlesztésével a meglévő tudástartalmak bővítése, új ismeretek nyújtása élmény és tapasztalatszerzés útján, sikerélmény biztosításával.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- Fontos elv, hogy ez mindig önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen, soha ne kényszerű, ráerőszakolt tevékenység.
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- A közösségi kapcsolatok a kötelesség - **és felelősségvállalás** alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Az egyes munkafajták bevezetése fokozatos legyen, figyelembe véve a csoport (gyermek) fejlettségi szintjét.
- Fontos, hogy a gyerekek érezzék, hogy munkájukat igénylik és számontartják.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő **pozitív** értékelést igényel.

Formái

Legfontosabb tevékenység az önkiszolgálás (3-4 éves korban).

Naposi (közösségért) munkát: 4-5 éves kortól végeznek (középső csoport). Ennek alapfeltétele a munkafolyamatok készség szinten való elsajátítása, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

- Önállóan leteríti az asztalt, előveszi, kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket, elrendezi az asztalon.
- Segít az étel kiosztásában.
- Étkezés után leszedi az asztalterítőt, összehajtja, helyére teszi.
- Segít a foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztásában, összeszedésében.
- Önállóan előveszi az állandóan használt eszközöket.

Alkalomszerű munkák: egy része ismétlődik, másik része esetleg nem tervezhető.

- Erejükhöz mértén részt vesznek a rend fenntartásában, a leesett tárgyakat felveszik, ügyelnek az öltöző, mosdó rendjére.
- Szükség esetén kérik az óvónő vagy dajka néni segítségét.
- Az óvónővel együtt elvégzik az egyszerűbb játékjavításokat.
- Folyamatosan vesznek részt a csoportszoba átrendezésében, díszítésében.
- Az óvónők megbízásait elvégzik, (tárgyakat elkérnek, átadnak, üzeneteket továbbítanak az épületen belül).
- Ajándékokat készítenek közösen az ünnepekre, alkalmakra.
- Segítenek a kisebbeknek, társaiknak az öltözködésben, egybekben.

Természetvédelmi feladatok: életünk része a természet, védjük, óvjuk.

A gyermekeknek meg kell tanulni:

- a szemetet a tárolókba, tartókba kell tenni, szelektíven lehet gyűjteni,
- óvja, védje, gondozza a virágokat, növényeket,
- figyelje, védje a környezetében lévő bogarakat, madarakat, állatokat,
- fontos a csoportszobában az élősarok kialakítása, annak gondozása.
- Vegyenek részt a csoportszobában tartott kisállatok etetésében, gondozásában.
- Végezzenek kerti munkát, virág ültetése, magvak vetése.

Óvónők feladatai

Törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyerekeknek.

Meg kell tanítanunk a gyermeket a feladatok elvégzésére.

Meg kell ismertetnünk velük az adott munka eszközeit, azok helyes használatát.

Ki kell alakítanunk bennük a munkakészséget, a munkavégzés szokásait.

Meg kell teremtenünk az önálló munkavégzés feltételeit.

Baleset megelőzés.

Munkaeszközök számára biztosítanunk kell olyan helyet, ahol a gyerekek, bármikor elérhetik és használhatják az eszközöket.

Fontos, hogy mindig értékelje az elvégzett munkát, az értékelés konkrét, reális, fejlesztő legyen, amitől a gyermek önbizalma erősödik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A megismert tevékenységek nagy részének önálló elvégzésére lesznek képesek a gyerekek. E tevékenységek elvégzése közben megtanulnak alkalmazkodni az óvodai szokás- és szabályrendszerhez, megtanulják becsülni saját és mások munkáját.

Sikerkritérium

A gyermekek nagyobb csoportja örömmel, önként és szívesen végez munkát, munka jellegű tevékenységet.

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

Az elfogadás és önismeret alakulásának segítségével, a sikerélmény biztosításával, pozitív megerősítéssel az önbizalom, az önállósodás és együttműködés fejlesztése

Kapcsolata más nevelési területekkel

A gyermekek munka jellegű tevékenysége különösen szoros kapcsolatban van a közösségi neveléssel, a játékkal, a külső világ tevékeny megismerésével, a természet megóvásával.

8. Tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A gyermeket nem motiválni kell, hanem a motiváltságát ébren tartani.”

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, ~~játékban, kirándulásokon, túrákon,~~ az óvodapedagógus által kezdeményezett **párhuzamos** tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, **amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.** ~~Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.~~

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, **sek több** érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás, a sokoldalú cselekedtetés a közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés, felfedeztetés, kreativitásának erősítése mindennél fontosabb a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének szempontjából. A tanulási tevékenység

folyamatában a gyermekek örömmel és önként vegyenek részt, ne csupán külső motiváció készítse őket erre. Ezért fontos, hogy minden gyermek egyéni adottságait megismerve, képességeinek megfelelő feladat elé állítsuk. A követelményeket mindig az egyéni teljesítőképességhez mérjük.

A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a tevékenység, a helyzet motiválja.

A tanulásban végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és a tárgyi környezet szépségének felfedezésére. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

Az óvodai tanulás a neveléssel szoros egységben valósul meg. A tanulás, mint nevelési tényező (eszköz), átfogja az óvodai élet egészét.

A tanulás lehetséges formái

- Utánzásos minta - és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás szokások alakítása;
- Spontán játékos tapasztalatszerzés;
- Játékos, cselekvéses tanulás;
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedeztetés, és ezen tevékenységek útján szerzett ismeretek rendszerezése,
- Gyakorlati problémamegoldás, és feladatmegoldás.

A tanulás kötött és kötetlen formáiban egyaránt érvényesül a nevelői céltudatosság, tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti a foglalkozáson. A nap bármely szakában szerveződhet.

A kötött foglalkozás nem csak a gyermek belső szándékától, hanem az óvónő által kitűzött feladattól is függ. Mindkét foglalkozási forma oldott, játékos, élményszerű legyen, és minél több esetben, a természetes környezetben történjen.

Az óvodapedagógus felelősen dönti el, hogy az adott témák közül kötött, vagy kötetlen foglalkozási formát választ.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Az egyéni képességek kibontakoztatásának lehetősége a szabad választás, a differenciált feladatadás, a feltétel nélküli odafordulás és versenyhelyzetek biztosításával, tehetséggondozás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A tanulási folyamat megszervezése során biztosítsa a gyermekek egyéni képességei szerint szükséges tapasztalás, gyakorlás és bevésés lehetőségét.
- Alakítsa ki a nyugodt tanuláshoz szükséges feltételeket és a megfelelő csoportlétkört.

- Értelmi képességek fejlesztése az adott életkor figyelembe vételével (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát sokoldalú érdeklődését elégítse ki.
- Kínáljon lehetőséget a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- Biztosítsa a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységeket.
- Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Személyes, mintaadó szerepével egészítse ki a gyermekek önálló, saját tevékenységeit.

A tanulás munkaformái

Frontális:

- mozgás, mozgásos játék, testnevelés,
- énekes játék,
- mese, vers,
- a külső világ tevékeny megismertetése.

Mikro-csoportos:

- ének, zenei képességfejlesztés,
- rajz, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység,
- a külső világ tevékeny megismertetése,
- tér, mennyiség, forma, matematika.

Egyéni:

- részképességek fejlesztése egyéni igények szerint.

A tanulás formái:

Kötelező	Mindennapos mozgás, mozgásos játékok, nagy mozgás
Tartalomtól, korcsoporttól függően: Kötetlen vagy kötelező	A külső világ tevékeny megismerése Tér, mennyiség, forma Rajz, mintázás, kézimunka Énekes játékok Mese, vers
Követlen	A 3-4 éveseknek minden a mozgás kivételével

A tanulás időkeretei korcsoportonként

Kor	Vers-mese, Játék, mozgásos és dalos játék	Ének, zene	Rajz, mintázás, kézi munka	Mozgás, testnevelés, mozgásos játék,	A külső világ tevékeny megismerése, matematika
	Napi	Heti 1x	Heti 1x	Heti 1 - 2x	Heti 1-1x
3-4 évesek	5-10'	10-15'	10-15'	10-15'	10-15'

4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	15-20'
5-7 évesek	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	30-35'

Hátrányos helyzetű és SNI- s gyermekekre vonatkozó feladatok:

Az érdeklődés felkeltésével, az utánzási készségre alapozva, tevékenykedtetés által, pozitív megerősítéssel az önmagához és a társakhoz való pozitív viszony alakítása.

8.1 A gyermeki fejlődés mérése, értékelése, jutalmazása

Az értékelés fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek és a közösségfejlesztésnek. Az értékelés során is érvényesítjük a differenciált egyéni bánásmód elvét. Fontos feladatunk minden gyermekben megtalálni a pozitívumokat, ezeket erősíteni, kialakítani a gyermek reális önértékelését, fejleszteni önbizalmát, oldani a szorongásokat, csökkenteni az agressziót.

Minden óvoda alapfeladata, hogy a rá bízott gyermekből a lehető legtöbbet hozza ki a nála töltött 3-4 év alatt. Ahhoz viszont, hogy a maximumot tudja nyújtani az intézmény szükséges, hogy a gyermekeket ismerjük meg, minden gyermeket egyéniségként kezeljük, és a hozzá vezető utat megtaláljuk. Ezért tartjuk fontosnak, hogy a ránk bízott gyermek képességszintjét, kiinduló állapotát ismerjük, illetve az évek múlásával pontos képet alakítsunk minden gyermekről. Óvodában elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata.

Célunk:

- minden gyermek bemeneti szintjének pontos meghatározása
- az egyéni fejlődés nyomon követése
- a kimeneti szabályozás áttekinthetősége

Óvodapedagógus feladata:

- a csoportba kerülő gyermekek aktuális fejlettségi szintjének felmérése a szülők által kitöltött anamnézis alapján
- a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése az oviKRÉTA egyéni fejlődés nyomon követő rendszerrel, ennek alapján egyéni fejlesztési tervek készítése
- 4 éves kortól a gyermekek elemi alapkészségeinek vizsgálata a rövid DIFER alkalmazásával (középső és nagycsoport)
- megfigyelések, mérések alapján határozza meg a gyermekek fejlettségi szintjét, értékeli a rá bízott gyermekeket.
- a mérések, értékelések során szerzett tapasztalatokat reálisan értékeli és felhasználja saját pedagógiai gyakorlatában, melyek elősegítik a gyermekek fejlődését
- A rendelkezésére álló értékelési eszközök közül tudatosan válassza ki a gyermekek életkorának legmegfelelőbbet.
- Az értékelés mindig legyen érthető a gyermek számára, az adott teljesítményre vonatkozzon, segítse elő a gyermek fejlődését.

A gyermekek értékelését megmutatjuk, ismertetjük a szülővel, aki aláírásával igazolja, hogy a tájékoztatást megkapta. Megbeszéljük a felmerülő problémákat, hiányosságokat, ötleteket adunk, hogy otthon hogyan foglalkozzanak gyermekeikkel.

Mérési rendszer

- Anamnézis lap
- A gyermek egyéni beszoktatásának tapasztalatai
- Beszédkészség felmérése
- Mozgásszervek vizsgálata
- Testi fejlettség mérése (testsúly, magasság)
- DIFER (október, május – 4 éves kortól)
- OVIKRÉTA-program (féléves értékelések)
- Iskolaérettségi vizsgálat (szükség esetén)

A mérés-értékelés dokumentációja

A mérésekről, értékelésekről szóló dokumentációt a gyermekek portfóliója tartalmazza.

A gyermekeknek a Szakértői Bizottság javaslatával kell ahhoz rendelkezni, hogy gyógypedagógiai fejlesztésen vehessenek részt.

Az iskolatípus kijelölésére és a további fejlesztésekre való jogosultság megállapítása a fent említett két szerv javaslata és a vizsgálat eredménye alapján történik.

Óvodában elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái:

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, áterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

VIII. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK

1. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI)

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, akik a vármegyei szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar);

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- Tanulási nehézséggel küzdők (lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- Tanulási zavarral küzdők (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- Visszahúzódó (regresszív) és depresszív viselkedésű (félénk, csendes, visszahúzódó stb.)
- Ellenséges (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.)

Nevelőtestületünk felvállalta a testi, érzékszervi, enyhe értelmi, beszéd fogyatékos, tanulási problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek integrált nevelését. Az e csoportba tartozó gyermekeknek eredményes nevelésük-oktatásuk érdekében a szokásostól eltérő nagyobb mértékű pedagógiai segítséget kell nyújtanunk. A sajátos nevelési igényű gyermekek, pedagógiai ellátása óvodáinkban, ép társaikkal együtt integrált keretek között történik.

Cél

- A másság elfogadtatása, mind a gyermeknél, mind a felnőtteknél.
- Személyre szabott nevelés által az esélyegyenlőséget megteremtő, speciális nevelési szükséglet biztosítása.

Feladat

- Elfogadó, szeretetteljes légkörben a gyerekek minél teljesebb megismerése.
- Egyéni, nevelési, fejlesztési terv alapján biztosítani a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődését, segíteni a közösségbe való beilleszkedésüket.
- Közvetlen kapcsolattartás a szülőkkel, szakemberekkel (orvos, pszichológus, logopédus, védőnők stb.).
- Törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé jól működő funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A fejlesztés rövidtávú céljait a Vármegyei/Járási Szakértői Bizottság gyógypedagógiai- orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat javaslatira, előírásaira kell építeni.

A fejlesztő terápiák az intézmény programjának tartalmi elemeivé válnak, ennek érdekében az igazgató támogatja, hogy a pedagógusok az óvodai integrációt segítő szakmai rendezvényeken, továbbképzéseken vegyenek részt.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátása

Gyógypedagógus végzettségű kollégánk és a tagintézményben utazó gyógypedagógus révén, a törvényben előírtak alapján a tanulási problémákkal és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek minden segítséget megkapnak hátrányaik leküzdéséhez. Azok a gyermekek, akiknek az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott vagy az életkortól eltérő fejlettségi szintet mutat, vagy akiknél a szakértői bizottság komplex beszéd fogyatékos állapotot állapít meg logopédiai ellátást is kapnak.

Alapelvek

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési és fejlesztési feladatok minden gyermek számára szükségesek.
- Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítását tartja szem előtt.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- Az óvodai nevelés elősegíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.
- Az óvodai nevelés, fejlesztés során a sajátos nevelési igényű gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.
- A nevelési célok megvalósításához szükséges a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a tárgyi feltételek és segédeszközök megléte.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A többségi óvodában a többi gyermekkel részben vagy egészben megvalósuló integrált nevelés támogatja a sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, és elősegíti a közösségbe való beilleszkedését.

A gyógypedagógus feladata

- Elvégzi a felméréseket, dokumentálja, összegzi a gyermek teljesítményét, és fejlesztési tervet készít.
- Gondot fordít arra, hogy a gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.
- A fejlesztések a gyermekek számára megfelelő területen valósuljanak meg.
- Segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak a vizsgálati kérdőlapok kitöltésében. A felmérések alapján részletes pedagógiai véleményt készít a vizsgálatra küldött gyermekek fejlettségi szintjéről.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segíti a diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- Kapcsolatot tart a szülővel a fejlesztés sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Kapcsolatot alakít ki és tart fenn az iskola gyógypedagógusával és tanítóival.
- Figyelemmel kíséri a vizsgálati és kontroll időpontját.

Sikerkritérium

Nevelés hatására a speciális nevelési igényű gyermekeknél is alakuljon ki az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságra való törekvésnek a számukra is elérhető szintje.

2. Kivételes képességű gyermekek, tehetség gondozás

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység

egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.

- Intellektuális tehetség (a különböző tudományterületen kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- művészi tehetség (képzőművészet, zene)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés

Célja:

- A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- Megelőzni a tehetségek elkallódását.
- Felismerni az alulteljesítő gyermekben bujkáló kiváló tehetségeket.
- A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti. Óvodában a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek fejlesztése óvodai csoportjukban a napi tevékenységekbe ágyazva, ill. kiscsoportos kreativitást fejlesztő foglalkozásokon történjen az óvoda nagycsoportosainál.

Feladat:

- Felismerni, és harmonikusan fejleszteni a kreatív gyermeket, ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- A gyerekek természetes kíváncsiságára hagyatkozva kell nevelnünk, hogy keressék az összefüggéseket, ismereteik minél komplexebbek legyenek.
- Egy-egy ismeretanyagot minél több oldalról, több megközelítésben „járjunk körül” a gyerekekkel, hogy az ismeretek minél több megerősítést kapjanak.
- Kiemelt feladat a logikai gondolkodás fejlesztése- képességeiktől függetlenül, de nem figyelmen kívül hagyva.
- Differenciált feladatokkal fejlesszük a kiemelkedő területeket.
- A vegyes életkorú csoportokban a fiatalabb „tehetséges” gyerekek vegyenek részt a nagyobbak tevékenységeiben, miközben a saját életkoruknak megfelelő készségeket is elsajátítják.
- A szülők figyelmét ráirányítjuk a gyerekek jobb képességeire, a kiemelkedő képességű gyerekek esetében kérjenek a szülők szakemberektől segítséget.

A tehetség felismerése:

A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség elismerésével, azonosításával kezdődik.

A tehetségfejlesztés módjai:

1. Gyorsítás, léptetés
2. Elkülönítés, szegregáció
3. Gazdagítás, dúsítás

A tehetséggyanús, ill. tehetséges gyermekek kiválasztásának akkor van értelme, ha fejlesztésüket megszervezzük és felvállaljuk. Középső csoport végéig követjük a gyermekek fejlődését, majd felmérjük és az optimális tehetségműhely felé orientáljuk őket. A tehetségműhelyeket nagycsoportos gyermekek számára szervezzük a szülőkkel egyeztetve. A tehetségműhelyek heti 1 órában működnek.

3. Keresztény szellemű nevelés (Óvodánk három csoportjában)

Nevelés célja

- A 3-7 éves gyermekek személyiségének az evangéliumi nevelésen keresztül történő harmonikus testi, lelki, szellemi egységének fejlesztése.
- A Bibliai történetek, az imádság és ünnepek szeretetteljes, bensőséges légkörével a megfelelő érzelmi biztonság kialakítása.
- Istenkép kibontakoztatása a gyermek lelkében a keresztény pedagógus példája nyomán.
- Feltétel nélküli szeretet.
- A teremtett világhoz való viszony és annak védelme.
- A keresztény hitélet gyakorlásának megalapozása:
 - a keresztény erkölcsi értékek elsajátítása,
 - viselkedési formák és felelősségtudat,
 - liturgikus év ünnepei.

Módszertani alapelvek

- Az óvónő a történeteket a gyermekek életkorának megfelelő módon mondja el.
- Adjon gyakorlati segítséget a gyermek lelki problémáiban (pl. imádságra tanítás stb.).
- A gyermekeket segítse a helyes útra a Biblia üzenetének közelhozása által.
- A Bibliai történetek, feldolgozásakor teremtsen lehetőséget a megfelelő énekek, imádságok gyakorlására.
- A lelki nevelés az óvodai nevelés egészére kihat, így szoros kapcsolatban áll minden egyes tevékenységi formával, a nevelés kereteivel.

Feladatok

- A keresztény családi nevelés folytatásaként a keresztény értékek erősítése, és kiterjesztése.
- Isten szeretetének megsejtetése a gyermekekkel.
- A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése.
- Öröm, hála, csend, akarat, lelkiismeret nevelése.
- A keresztény élet megtapasztaltatása az óvodai élet során:
 - felebaráti szeretet,
 - keresztény erények,
 - megbocsátás, bocsánatkérés,
 - egymás elfogadása,
 - ünnepi áhítat.
- A keresztény ember felelősségének bemutatása, rávezetése, gyakoroltatása.

Gyermeki tevékenységek

- Ismerjék meg az imádság különböző formáit (hálaadó, kérő, dicsérő, közbenjáró).
- Ismerjék meg a keresztény tanítás alapját.

- Tudják elfogadni egymást olyannak, amilyenek Isten teremtette őket: a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt.
- Tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni a belső áhítra.
- Vegyenek részt örömmel, aktívan az egyes témák feldolgozásában: dramatizálásban, bábozásban, vizuális megjelenítésben.
- Tudják a hétköznapi életben alkalmazni, gyakorolni a történeteken keresztül megértett üzeneteket.
- Ismerjék, értsék, és beszédükbe építsék be a bibliai fogalmakat, és tudják alkalmazni a megfelelő helyzetekben. Váljék aktív szókinccsükké.
- Használják a megtanult keresztény óvodás dalokat hangulatuk, érzelmeik kifejezésére is.
- A versenyjátékokban egészséges versenyszellem alakuljon ki a gyengébbek segítése, ösztönzése mellett.
- Tudják, ismerjék meg, hogy a templom az Isten háza, ennek megfelelően sajátítsák el a helyes templomi viselkedést.
- Óvják, védjék a maguk és egymás testét, mint a Lélek templomát.
- Fedezzék fel a természeti törvényszerűségeket, mint Isten alkotó bölcsességének megtapasztalható rendjét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Legyen igényük az asztali hálaadásra.

Alakuljon ki bennük az, hogy a különböző élethelyzetekben bármikor Istenhez fordulhatnak imádságban (kérés, hálaadás, szomorúság, betegség, stb.), önmagukért és másokért.

Ismerjék meg és sajátítsák el az Úrtól tanult Imádságot, a keresztség fogalmának jelentését, annak hasznát a keresztény életben.

Ismerjék az Újszövetségből Jézus születését, életét, halálát, feltámadását, és tanításait.

A gyermek legyen életvidám, életképes.

Tudjon arról, hogy ő Istennek egyszeri, megismételhetetlen teremtménye, akit Isten szeret, és akivel jó tervei vannak, a megbocsátást és a szeretetet nem kell kiérdemelnie.

Alapozódjék meg az a képessége, amellyel majd később felismeri élete döntő jelentőségű pontjait, és – korának megfelelő mértékben – tudjon fontossági sorrendet felállítani.

Tanulja meg, hogy mit jelent hitből élni, vagyis rendíthetetlenül bízni Jézusban.

Legyen kedve a megismeréshez, tájékozódáshoz. Ennek érdekében legyen képes erőfeszítésekre is.

Alakuljon ki egészséges lelkiismerete, merje vállalni önmagát, ha kell hibáit is (igazmondás, őszinteség).

Fontos célunk a kultúraátadás, ismerkedjenek meg az értékes kultúrával. Tanulják meg élvezni azt, mindazzal együtt, amit Isten örömeinkre adott: a szép zenét, anyanyelvünk szépségeit, a természet szépségét, saját embervoltunk, képességeink örömeit stb.

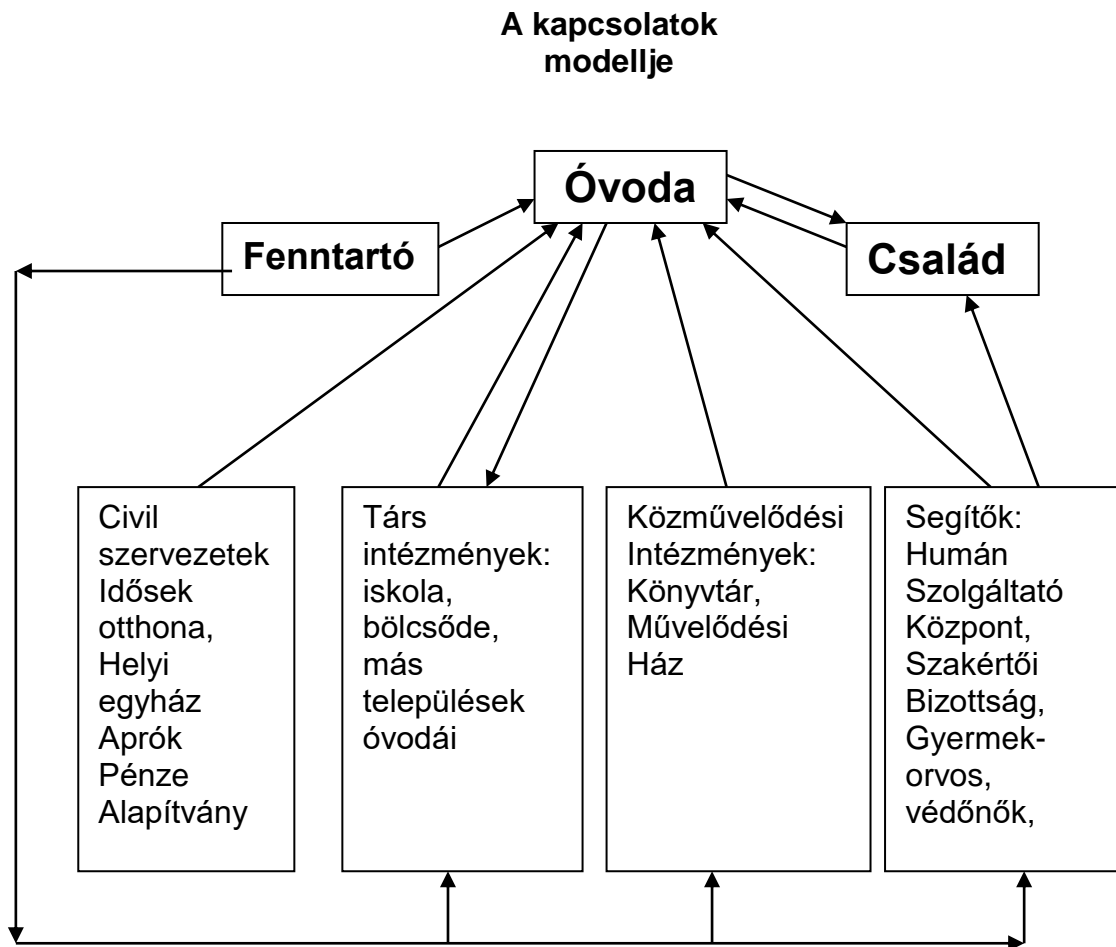
Sikerkritérium

A gyermekek örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is tudnak reprodukálni.

Isten létezésében hisznek.

A megismert hitbéli és erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani.

IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt **szolgálja biztosítja** a gyermek fejlődését, melynek alapvető feltétele a szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt. **Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.** Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a **családközpontú** intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és **az egyéni** szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Szeretnénk, ha ez az együttműködés a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú

nevelőtársi viszonyban valósulna meg. A beszoktatás megkezdése előtt meglátogatjuk a családokat és otthonukban ismerkedünk a gyermekekkel.

A bizalom és segítségnyújtás jegyében tájékoztatjuk a szülőket az óvodában történekről. Az egyéni beszélgetések során begyűjtött információkat használjuk fel a családi nevelési szokások feltárására, a szülők tapasztalatainak megismerésére.

A szülők kéréseit, bírálatait, javaslatait meghallgatjuk, és lehetőség szerint beépítjük a nevelőmunkánkba.

Szeretnénk, ha a szülők mindig bizalommal fordulnának hozzánk gyermekeikkel kapcsolatos problémáikkal, ezért a rövid találkozások alkalmával is legyen néhány őszinte elismerő szavunk a gyermek tevékenységéről. Fontosnak tartjuk a partneri viszony kialakítását.

Az óvodának bármilyen légkörű családdal együtt kell működni a gyermek érdekében. A szülők maguk választhassanak az együttműködés számukra legideálisabb formái közül. A gyermekekkel kapcsolatos probléma megbeszélésére csak kölcsönösen egyeztetett időpontban, nyugodt körülmények között kerüljön sor.

Az együttműködés formái lehetnek:

- szülői értekezlet,
- szülői fórum,
- családlátogatás,
- fogadóóra,
- nyílt nap,
- nyílt rendezvények.

Rendezvényeinken több alkalommal részt vesznek a szülők vendégként vagy aktív közreműködőként: nyílt nap, munkadélután, családi nap, egészségét stb.

Csoportonként két szülő vesz részt az óvodai szülői szervezetben, melynek óvodánként egy-egy közös képviselője van.

Az óvoda programjának kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselői által közreműködnek a szülői szervezet képviselői is. A környezettudatos életvitel és viselkedés formálásába bevonjuk a szülőket. Segítségükkel, együttműködésükkel, a programokba való aktív bekapcsolódásukkal tudjuk a természet megóvásához szükséges magatartásformát kialakítani a gyermekekben: családos kirándulások, rendezvények, közös munkák, munkadélutánok, hulladékgyűjtés stb. által.

2. Az óvoda kapcsolata a fenntartóval

A fenntartó az alapellátási kötelezettségének megfelelően nagy fontosságot tulajdonít az óvodai nevelésnek, és gazdasági lehetőségekhez mérten maximálisan támogatja. Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye. Önállóan működik, de pénzügyi-, gazdasági tevékenységet Kerekegyházi Közös Önkormányzat Pénzügyi-, Adó-, és Költségvetési irodája látja el. Intézményünk rendszeresen vizsgálja a fenntartó elégedettségét, elvárásait.

A fenntartó figyelemmel kíséri az óvodában folyó nevelőmunkát, melyet a rendszeres intézményvezetői megbeszélésekből, az óvoda munkatervéből, s az intézményvezető beszámolóiból jól ismer. Munkánk során kiegyensúlyozott együttműködésre, partneri viszonyra törekszünk. Biztosítja az óvodában fejlesztő pedagógus foglalkoztatását, gyermekpszichológusi ellátás biztosítását.

3. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük az iskola nevelési alapelveit, a helyi programot, különösen az első osztályra vonatkozó követelményeket.

Az iskolai tanítók számára lehetővé tesszük, hogy megismerjék az óvodában folyó nevelőmunkát, nevelési elképzeléseinket. Évente tájékozódunk az 1. osztályos tanítók óvodai neveléssel kapcsolatos tapasztalatairól. A nagycsoportos óvodásoknál iskolaérettségi vizsgálatot végzünk a második félév elején. Az esetleges hiányosságokat pótoljuk, hogy ezzel is könnyítsük a gyermekek sikeres iskolakezdését, az óvodából az iskolába való átmenetet.

Ellátogatunk gyermekeinkkel az iskolába, ízelítőt kapnak az ott folyó munkából. A tanítókat meghívjuk rendezvényeinkre, ünnepségeinkre, nyílt napunkra.

Megkeresésükre tájékoztatást adunk a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, az esetleges bevált pedagógiai módszerekről.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek iskolai beilleszkedését, előmenetelét.

Közös programokat szervezünk.

4. Az óvoda kapcsolata a közművelődési intézményekkel

A Városi Könyvtár és a helyi Katona József Művelődési ház sajátos lehetőséget nyújtanak az óvodai nevelőmunkához.

Ajánlataikkal, programjaikkal színesítik az óvodai életet: bábszínház, kiállítások, koncertek stb.

Helyet adnak az óvodabáknak és más óvodai rendezvényeknek.

A környezeti nevelés keretén belül megismertetjük a gyerekekkel az intézményeket, és ezek funkcióit.

A szülők érdeklődését is felkeltjük a közművelődési intézmények rendezvényei, kínálatai iránt.

5. Az óvoda kapcsolata a helyi egyházakkal

A város hagyományai úgy kívánják, hogy az egyházakkal is jó kapcsolatot alakítsanak ki az oktatási-nevelési intézmények. A szülők egy része ma is igényli a keresztény erkölcsi alapokon nyugvó nevelést. Ezért 1990-től óvodánk három csoportjában keresztény szellemű nevelés folyik. Az itt dolgozó óvodapedagógusok is rendszeres továbbképzéseken vesznek részt, szoros kapcsolatot ápolnak a helyi egyházakkal, s más keresztény szellemű nevelést folytató intézményekkel. Hetente református hittan foglalkozásokon vehetnek részt a gyermekek.

6. Az óvoda kapcsolata a gyermekorvossal, védőnőkkel

Hasznos információkat kapunk tőlük a beíratott gyermekekről, az esetleges problémás családokról. Szükség esetén előadást, tájékoztatást tartanak a fiatal szülőknek. Az egészségügyi szűréseket az orvosi rendelőben végzik az óvodás korosztály körében. Részt vesznek az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok tervezésében és segítik megvalósításukat.

7. Az óvoda kapcsolata a Humán Szolgáltató Központtal, Gyámhivatallal

Kapcsolatunk elsősorban a Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálattal intenzív. Gyermekvédelmi felelősünk útján tartjuk a kapcsolatot: jelzéseket adunk a gyermekek veszélyeztetettségéről, segítséget, tájékoztatást kapunk, részt veszünk esetmegbeszéléseken, pedagógiai véleményt készítünk felkérésre. Az időseket évente többször köszöntik Kerekegyházán és Fülöpházán is nagycsoportosaink.

7. Az óvoda kapcsolata a szakmai szervezetekkel

A problémás, vagy fejlődésben elmaradott, esetleg részképesség-zavarral küszködő gyerekek felismerésében, terápiájában gyógypedagógus segíti az óvónők munkáját. A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján foglalkozik a rászorult gyermekekkel.

A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik minden óvodában.

8. Bölcsődével való kapcsolat

A 2012 szeptembere óta működő bölcsődével folyamatosan építjük kapcsolatunkat. Meghívjuk a gondozónőket a kiscsoportokba, a beszoktatási idő után pedig a csoportjainkba látogatnak. A leendő kiscsoportos óvónénik tavasszal keresik fel a leendő kis óvodásokat, ismerkednek a gyermekekkel.

X. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

"Az egészséget az ember teremti meg és éli mindennapi életének körülményei között ott, ahol tanul, dolgozik, játszik és szeret."

(Ottawai Charta)

Cél:

- A nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A növekedés, a súlygyarapodás feleljen meg az életkornak, az egyéni alkatnak.
- A gyermekek szervezete legyen egészséges, ellenálló és alkalmazkodó képes, mozgásuk legyen összerendezett.
- Érzékszerveik fejlettsége által képesek legyenek differenciált érzékelésre.
- A gyermekek rendelkezzenek önmaguk számára és a közösségi együttéléshez szükséges kulturált egészségügyi szokásokkal.
- Idegrendszerük egészséges fejlettsége járuljon hozzá kiegyensúlyozott, derűs, félelemmentes magatartásukhoz.

Feladat:

- A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, (odafigyelés a testápolásra, helyes táplálkozásra, öltözködésre, levegőzésre, mozgásra, nyugodt pihenésre)
- Helyes életritmus, a szülőkkel egységes szemlélet kialakítása, megerősítése.
- Mozgásigény kielégítése, edzettség állóképesség fokozása.
- Tartásjavító gyakorlatok beépítése a foglalkozások anyagába.
- Folyamatos kapcsolattartás az egészségügyben dolgozókkal (orvos, védőnő, fogorvos)
- Egészséges étrend összeállítása érdekében folyamatos kapcsolattartás az ételt biztosító konyha élmezésvezetőjével.
- A délutáni speciális mozgáslehetőségek körének kibővítése,
- Az EU-szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő játékok körének kibővítése.

Az óvodai nevelés általános nevelési feltételei közé az alábbi egészségfejlesztő tevékenységek sorolandók:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés),
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása),
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése,
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása,
- szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása,
- egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer,
- az egészségügyi szolgálattal való együttműködés.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogához, ezen belül:

- Az egészséges táplálkozás,
- Mindennapos mozgás,
- Testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek megelőzése,
- Baleset megelőzés,
- Személyes higiéné területére, miközben figyelembe vesszük a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait,
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására.

Olyan szemléletmód kialakítására törekszünk, hogy gyermekeink értéknek tekintsék önmagukat, személyiségüket, saját egészségüket, jó pszichés állapotukat, környezetüket.

Az egészséges táplálkozás:

A mennyiségileg és minőségileg helyes, egészséges táplálkozás az egészséges élet alapja. A gyermek táplálkozási szokásait a családjában sajátítja el. Ezek a szokások sokfélék, ezért feladatunk, hogy a **helyes táplálkozási szokásokat** megerősítsük,

és továbbiakat alakítsunk ki. Az óvodánkat ellátó gyermekélelmezési szolgáltatóval megfelelő és együttműködő a kapcsolatunk. Részben biztosítani tudják a korszerű alapanyagokat: magvas kenyér, zsemle, teljes kiőrlésű lisztből készült pékárukat, zöldségeket, gyümölcsöket.

Feladataink:

- Az étrendben biztosított ételek megkedveltetése,
- Hozzátáplálás, vitaminpótlás a szülők segítségével: rendszeresen tartott gyümölcs és zöldségnapok,
- Egészség hét keretében az egészséges táplálkozással kapcsolatos programok rendezése,
- Egészségtelen ételek: chipsek, nassolnivalók, cukros üdítők behozásának csökkentése,
- Vízfogyasztás illetve zöldség-gyümölcs fogyasztás növelése,
- Egészséges ételek, saláták, gyógyteák készítése, kóstolása a csoportokban,
- A szülők megnyerése az egészséges táplálkozás megismerésére, gyakorlására (Egészség hét, Szülői értekezlet).

Az egészséges táplálkozási szokások kialakításánál különösen figyelünk:

- a táplálkozás időritmusára,
- kellő mennyiségű víz fogyasztására,
- az alapos rágásra, melyre biztosítjuk a megfelelő időt,
- minél több gyümölcs evésére,
- az egyéni szükségletekre, érzékenységekre (ritmus, mennyiség, válogatás),
- az étkezések nyugodt, derűs légkörére, az esztétikus étkezési felszerelések biztosítására, melyeket a gyermekek egyéni, fejlettségüknek megfelelően használhatnak,
- az étkezés örömet fokozó, esztétikus terítésre, környezetre,
- az étkezéshez kapcsolódó kulturált beszéd szokások alakítására.

Óvodai étkeztetésben naponta biztosítandó:

- 0,3 liter tej vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejtermék
- 2 adag gyümölcs, zöldség (burgonya nem) ebből 1 adag nyersen
- 2 adag gabonaalapú élelmiszer, ebből 1 adag teljes kiőrlésű

Mindennapos testnevelés, testmozgás:

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, és nagyobb energiafelhasználással jár, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. Ezért a mozgásfejlesztés és a mozgáskultúra elsajátítása nem önmagában álló feladat.

A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll.

A gyermekek mozgásfejlesztését szolgálja:

- A mindennapos mozgás,
- Mozgásos csoportos foglalkozások, a harmonikus és differenciált mozgás fejlesztése, a nagymozgások és a finommotorika koordinálása által.
- Tartásjavító torna, lábboltozat-erősítő gyakorlatok végzése, esetlegesen gyógytestnevelés igénybe vétele,
- Szabadban való mozgás, edzés, játékok minden nap,
- Tavaszi, őszi időszakban séták, 5-6 évesek számára gyalogtúra szervezése,
- Nyáron napozás és a vízzel való edzés,
- Sportnap alkalmából az óvodákban közös sport a gyermekcsoportok és az ott dolgozó felnőttek számára,
- Igény szerint ovi-foci.
- Nevelési idő után: gyermektánc, Pek-torna igény szerint.

Testi és lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek megelőzése:

- Az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása,
- Hibás viselkedési módok leszerelése,
- Stressz hatások kompenzációja,
- A gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése,
- Alkalmazkodóképesség fejlesztése,
- Normatartás és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása,
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása,
- A pozitív életvitel, optimista életszemlélet alakítása,
- Önbizalom fejlesztése,
- A különböző egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása,
- „Dohányzás vagy egészség” program alkalmazása a nagycsoportokban.

Baleset megelőzés:

- Az óvodai játszóudvarokon biztonságos, minőségi előírásoknak megfelelő játékokat szabad csak elhelyezni,
- Tanév elején a csoportokban balesetvédelmi felvilágosítást kell tartani a gyermekeknek,
- A bútoroknak a gyermek életkorának megfelelő méretűnek, lekerekített végűeknek, él védő fóliával ellátottnak kell lenniük,
- A gyerekek számára az ismeretlen eszközök használatát be kell mutatni,
- A balesetveszélyes helyzetek elkerülésére fel kell hívni a gyermekek figyelmét,
- Tudatosítjuk az óvodán belüli és kívüli közlekedés, az eszköz és udvarhasználat szabályait.

Személyes higiéné:

- Fontosnak tartjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos, esztétikus környezet megteremtését.
- A személyi és környezeti higiénia alapvető feltétele az egészséges életmódnak, az egészség megőrzésének, a jó közérzet kialakulásának.
- A felnőttek személyi higiénéje mintául szolgál a gyermekek számára.
- A környezet higiénéjét az óvoda egészére és környezetére kiterjedő tisztasággal, a jó, energiatakarékos világítással, a légcserével, megfelelő páratartalommal, zöld növényekkel, színharmóniával teremtjük meg.

- Tudják és érzéik a gyermekek, hogy az egészség érték, melyet védeni és őrizni kell;
- Az emberi test, az érzékszervek jobb megismerésére való törekvés,
- A fogak helyes ápolásának szokásával, fontosságával ismerkedjenek meg, gyakorolják,
- A gyermekek orvostól való félelmének eloszlatása.
- A testi ápoltságra való törekvés.
- A környezet rendben tartásának, esztétikájának fontosságára való nevelés (pl. Virágok ültetése, gondozása, *fák ültetése, védelme*).

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása:

- A környezettel, természettel kapcsolatos ismeretek feldolgozása a foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenység formájában,
- Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (hulladékszelekció, természetbarát termékek használatára való ösztönzés, természeti környezet védelme, lakó-és óvoda környezet megóvása).
- Anyag-és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
- A szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása, papírgyűjtés
- Madárvédelem
- Komposztálás.

Módszertani alapelveink

- Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése legyen példaértékű,
- Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő otthoni szokásait,
- Tartózkodunk a megszegyenyítéstől / pl.: bepisilés /,
- Lehetőség szerint alvásidőben, WC használatkor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást,
- Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben,
- Nem terheljük túl gyermekeinket,
- Meghallgatjuk a problémákat,
- Biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot,
- Igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat,
- Nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot,
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki.
- A szülő figyelmét is felhívjuk az egészséges életmód otthoni gyakoroltatására,
- Törekszünk arra, hogy beteg gyermek ne tartózkodjon a közösségben.
- A gyerekeket ösztönözzük személyükkel kapcsolatos önállóságuk kialakulására, környezetük rendbe tartására, a *természet védelmére*.

A gyermekek állapotfelmérése

A felmérésre minden nevelési év elején sor kerül.

Területei:

Testi egészség:

- Szervi problémák
- Allergiás gyerekek
- Mozgáskorlátozottak
- Gyógyszerérzékenység
- Túlsúlyos vagy kórosan sovány tanulók

Lelki egészség:

- Hangulati állapot (közérzet, elégedettség)
- Terheltség
- A gyermek óvodához fűződő viszonya

A gyermekek szociális helyzete:

- Állami gondozott
- Hátrányos helyzetű
- Veszélyeztetett
- Nagycsaládos
- Gyermekét egyedül nevelő
- Segélyre, támogatásra szoruló

Helyzetelemzés

Az állapotfelmérés adataiból készíti el a nevelőtestület. A kapott eredmény bekerül az éves munkatervbe.

Egészségnevelési programjaink

Egészségvédő programok

- A test felépítése (önmagán, óvodás társán, képen)
- A bőr és érzékszervek működését bemutató programok
- Elfáradás-pihenés (tapasztalat- és ismeretszerző gyakorlatok)
- Relaxációs gyakorlatok
- Élelmiszerismertető (játékos ételkészítés, vendéglátás)

Egészséges életmód-fejlesztő programok

- Helyes testápolás
- A személyes higiéné- játékos készségfejlesztés
- Fertőző betegségek elkerülése- szokásalakítás
- Fogápolás, száj higiéné
- Öltözködés, viselet, környezet esztétika –szokásalakítás

Egészséges táplálkozást segítő programok

- Saláták készítése
- Egészséges, egészségtelen ételek - válogatás

A közlekedési szabályok játékos gyakorlása

Óvodai balesetek megelőzése

- Játékok ellenőrzésével

Óvodai mozgásprogramok

- Sport napok (szülők, gyerekek)

Szabadban való tartózkodás mozgásprogramjai

- Túrázás (gyalogtúra, kerekpártúra)

Játékos láb- és tartásjavító torna

Környezet higiénés programok

- Óvoda épület, helységek és környékének tisztasága
- Környezetszépítés (dekoráció, virágok)
- Környezetvédő programok (szelektív hulladékgyűjtés)
- Levágott fű hasznosítása (komposztálás)
- „Madárbarát óvoda” madárvédelem (odúk kihelyezése, etetés, itatás)

Egyéb programok:

- rendszeres takarítás, rendrakás
- védőnői tanácsadás igénybevétele
- Gyermekjóléti Szolgálat igénybevétele
- Családi egészségnapok, kirándulások
- Óvodai egészségnapok, egészség hét
- Szülők egészségnevelési tájékoztatása
- Egészségpedagógiai videofilmek – szülőknek

Egészségnevelési módszerek, eszközök

- Alternatív egészségvédő programok
- Újabb szemléltető és tevékenykedtető eszközrendszer
- „Dohányzás vagy egészség” program

Egészségügyi dolgozók bekapcsolása a programokba

- Egészségnevelés tartalmi, módszertani elemzése az orvossal, védőnővel

XI. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalmát a hatályos jogszabályok alapján határozzuk meg. Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

1. A szülő vagy a családba-fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége önkéntes nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
2. A szülő vagy a családba-fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

3. A gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű:

1. Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti 1-3 pontokban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.

2. A nevelésbe vett gyermek.

Súlyosan hátrányos (veszélyeztetett) helyzetű gyerekek a nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerülnek olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésük gátolva, vagy akadályozva van.

Cél:

- **Segítségnyújtás** a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a súlyosan hátrányos helyzet (veszélyeztetettség) megelőzéséhez és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.
- További cél az esélyegyenlőség biztosítása, és a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Segítse elő a hátrányos helyzetű, súlyosan hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi óvodába kerülését.
- A gyermekek szociális helyzetének megismerése már az óvodába lépéskor és figyelemmel kísérése.
- A családi nevelés hiányosságainak kompenzálása, a szociális beilleszkedés segítése, biztonságérzet megalapozása, érzelmi kötődés az óvodához.
- A halmazottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják majd iskolai sikerességüket.
- Az óvoda ezeknek a gyermekeknek a felzárkóztatását és tehetséggondozását felvállalja.
- A hátrányok leküzdéséhez az óvoda biztosítja:
 - A fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
 - Szociális hátrányok enyhítését,
 - Együttműködés kialakítását a szülőket támogató szolgálatokkal (gyermekjóléti, gyámhatóság, szakértői bizottság),
 - Figyelemmel kell kísérni a valamely területen tehetséges hátrányos helyzetű gyermeket, pozitív képességeinek kibontakoztatását. (tehetséggondozás).
- Ennek érdekében biztosítani kell változatos óvodai programokat, tevékenységeket, különleges élményeket, egyéni képesség fejlesztéseket, differenciált feladatadást, valamint különfoglalkozásokba való bevonását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- a gyerekek minél teljesebb mértékben eléri az optimális elvárható fejlettségi szintet,
- viselkedésük életkoruknak megfelelő.

XII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

- Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha a közoktatás terén általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.
- A köznevelésben dolgozók alapvető feladata, hogy az általuk ellátott gyermek, hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyiségük kibontakozhasson.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Az SNI gyermekek arányos elosztása a csoportokban.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a teljesítmények értékelése során:

- Az oktatás-neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során.
- Az óvoda feladata az is, hogy a tehetséges és képességeihez képest rosszul teljesítő gyermekekre odafigyeljen.
- Gyermeki jogok érvényesülése, a neveléssel, oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés elősegítése.

XIII. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

A preventív gyermekvédelem egyik legfontosabb jelző intézménye az óvoda. Az óvodában töltik a gyermekek életük jelentős részét, így fejlődésük hiányossága, zavara megmutatkozik intézményünkben:

- teljesítmény-zavar,
- viselkedés-zavar,
- kapcsolat-zavar.

A gyermekek veszélyeztetettségi okai a következők lehetnek:

- nevelési hiányosságok,
- rossz lakásviszonyok,
- anyagi okok,
- megromlott családi kapcsolat,
- italozó szülők,
- állandó költözködés, rendszertelen óvodába járás.

Az óvónők és a gyermekvédelmi felelős feladatai

- közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében,
- együttműködnek a Gyermekjóléti Szolgálattal, s a gyermekvédelmi rendszerhez tartozó személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek előnyt élveznek az óvodai felvételnél.
- Az önkormányzati esélyegyenlőségi terv figyelembe vétele.
- Az S. N. I.-s gyermekekre való fokozott odafigyelés.
- Ha a gyermeket veszélyeztető okok pedagógiai módszerekkel nem szüntethetők meg segítséget kérnek a Gyermekjóléti Szolgálattól.
- A gyermekvédelmi felelős segíti az óvodapedagógusok munkáját, feladata: a gyermekek testi-lelki megóvása, erkölcsi védelme, szükség esetén intézkedés.

Minden gyermeket érintő megelőzési feladatok:

- óvodán belüli egészségvédelem,
- családlátogatások,
- szülők bevonása a gyermekekkel kapcsolatos problémák megoldásába,
- a szülők meghívása az ünnepi rendezvényekre, más eseményekre,
- kirándulások szervezése.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

Az óvoda kapcsolatai jelző intézményként:

- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal,
- Járási Szakértői Bizottsággal
- Vármegyei Szakértői Bizottsággal,
- védőnőkkel,
- gyermekorvossal,
- iskolával.
- Gyámhivatallal.

Dokumentáció

A gyermekek nyilvántartása a gyermekvédelmi felelősnél és az igazgatónál.

XIV. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az **eredményes iskolai munkához**:

a.) A **testileg egészségesen fejlődő gyermek** 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b.) A **lelkileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeni mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik időtartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán – és mássalhangzókat azzal, hogy végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, -
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetben élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Megszerzett ismereteit alkalmazni tudja, birtokában van alkalmazásképes tudásnak a neki megfelelő szinten.

c.) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, kompetens a fokozatosan kialakuló együttműködésben, a kapcsolatteremtésben felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg, kitartásnak, munkatempójának, önállóságának önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Elemi szinten rendelkezik az önfogadás, önértékelés képességével. Tiszteletudó, konfliktusait képes rendezni társaival, akkor kér segítséget a felnőttől, ha egyedül nem képes megoldani. Toleráns társaival, elfogadja a másságot, azt, hogy nem vagyunk egyformák.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése, és egy rugalmasan kezelt normarendszer nyújtása, ami biztonságot ad a gyermek számára, segít eligazodni a szűkebb és tágabb környezetben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

Az óvoda alkalmassá teszi a gyermeket az iskolára, a szülő az, aki késszé teszi a gyermeket az iskolára, az iskola pedig iskolássá teszi gyermeket.

XV. ÓVODÁNK ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, JELES NAPJAI, PROGRAMJAI

Az óvodai élet fontos része az ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása. Nagy gondot fordítunk az érzelmi ráhangolódásra, szervezésre, tárgyi feltételek biztosítására. A közös készülődések, tervezetések óvodásaink érzelmi életében meghatározó szerepet töltenek be. A várakozás, a közös készülődés izgalma, a tervezetés és a megvalósulás mind, mind örömforrás a gyermekek számára, amely egyéni vagy közös tevékenységre serkentve fejleszti őket.

Megszervezésükben fontos szempontnak tartjuk, hogy a gyermekek életkori sajátosságait szem előtt tartva, az óvoda testületének döntése alapján a gyermekek érdeklődésének, az óvoda kialakult hagyományainak, a szülők igényeinek, valamint az óvoda környezeti adottságainak figyelembevételével valósuljanak meg.

Az ünnep kiemelkedik az óvoda mindennapi életéből, előzményei és emlékei illeszkednek a gyermekek természetes életmenetébe. Egyes óvodai ünnepeinken, rendezvényeinken szívesen fogadjuk a szülők tevékeny, segítő közreműködését.

Célunk:

- A gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, helyi környezeti adottságok kihasználásával.
- Gyermekeink számára örömteli élménnyé váljék az ünnep, az előkészületek a várakozás.
- Népi hagyományok megismertetése, ápolása, adaptálása a mai kultúrába, óvodai keretekhez igazítva.
- Az ünnepi események váljanak az óvodai életünk, hétköznapjaink részévé. o

Zöld jeles napok megtartásával alakuljon a gyermekek környezettudatos szemlélete, környezetükhöz, állatokhoz, növényekhez fűződő pozitív viszonyuk.

- Az óvodai nevelésben a múlt értékeinek megőrzése, a hagyományok ápolása.

Óvodapedagógusaink hagyományosan a következő ünnepeket, megemlékezéseket tartják meg a csoportokban:

Események, ünnepek	Csoportban zárt	Csoportban szülőkkel együtt	Óvodai ünnepség	Települési ünnepség	Iskolával közös ünnepség
Születésnap, névnap	X				
Idősek köszöntése				X	
Szüreti felvonulás				X	
Mihály-napi vásár		X			
Állatok világnapja	X				
Egészség hét	X	X			
Október 23.				X	
Márton-nap					X
Mikulás	X				
Adventi gyertyagyújtás	X				
Karácsony	X	Fülöpházán X	X		
Magyar Kultúra Napja			X		
Farsang, télűző felvonulás	X	Fülöpházán X	X		X
Március 15.	X				
Víz világnapja	X				
Húsvét	X				
Föld napja	X				
Anyák napja		X			
Gyermeknap			X		
Madarak és fák napja	X				
Évzáró, nagy csoportosok búcsúztatása		X Fülöpháza	X		
Versmondó verseny		X			
Családi nap		X			
Sportverseny			X		X
Nemzeti Összetartozás Napja				X	
Környezetvédelmi világnap	X				

Az alábbi módon rendszereztük az óvodai tevékenységformákat gazdagító jeles napokat, hagyományokat:

Néphagyományőrző jeles napok:

- Szeptember: Szüret
Mihály napja (Mihály-napi vásár)
Népmese napja
- November: Márton napja
- December: Advent
Mikulás
Luca napja
Karácsony
- Február: Farsang
- Április: Húsvét
- Május: Pünkösöd

A gyermeki élet „sorsfordulóihoz” kapcsolódó jeles napok, hagyományok:

- A gyermekek névnapja és születésnapja
- Versmondó verseny
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Nagycsoportosok búcsúztatása
- Családi Nap

A természet közeli életmód jeles napjai, hagyományai:

- Október: Állatok világnapja
- Január: Magyar Kultúra Napja
- Március: Víz világnapja
- Április: Föld napja
- Május: Madarak és Fák napja

Nemzeti ünnepünk és kapcsolódó hagyományaink:

- Március 15.

„Óvodáskorban a magyarság tudatalatti elemeinek beültetése, lassú fejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt lerakni.”

(Kodály Zoltán)

Az intézményi programok szervezése az éves munkaterv feladatai – munkatervben rögzített – alapján történik. Vannak évente ismétlődő programok, de az igényeknek, lehetőségeknek, innovációs törekvéseknek megfelelően bővíthet vagy módosulhat a programkínálat. A képességfejlesztő programok megvalósítása tevékenységbeágyazottan történik (pl. okos kocka, sakkjátészóter). A nyári táborok szervezését óvodapedagógusok végzik, egymással együttműködve. A munkaközösségek által kezdeményezett világnapokhoz való csatlakozás önkéntes.

XVI. ÖSSZEGZÉS

A módosított, egységes szerkezetű pedagógiai programunk az óvoda minden telephelyének közös programja, melyben kiemeltük óvodai nevelésünk legfontosabb elveit. Figyelmet fordítottunk arra, hogy intézményeink megőrizzék hagyományaikat, szervezeti kultúrából adódó sajátosságaikat. Célunk és reményünk, hogy a Pedagógiai Programunk tartalma, igényes nevelőmunkánk megvalósítását elősegítse, az óvodáinkba járó gyerekek optimális fejlődését, színesebbé, gazdagabbá tegye. A gyermekek személyisége kerül középpontba az életkori-és egyéni sajátosságoknak megfelelő élmény és örömszerző tevékenységeken keresztül. Családias, szeretetteljes, derűs légkörben folyik a nevelés intézményeinkben.

XVII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Kerekegyházi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programját az óvoda nevelőtestülete elkészítette és elfogadta.

Dátum:.....
.....
Nevelőtestület nevében, aláírása

A Kerekegyházi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programját az igazgató jóváhagyta.

Dátum:.....
.....
Igazgató aláírása

A Kerekegyházi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programját a Szülői Szervezet megismerte és támogatja:

Dátum:.....
.....
Szülői közösség nevében, aláírása

A Kerekegyházi Bóbita Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó a/2025.
(.....) sz. határozattal.

Dátum:.....
.....
Fenntartó nevében, aláírás

Kiegészítő dokumentumok, szakkönyvek

- Adaptációs kézikönyv a kompetencia alapú programcsomaghoz
- Labáth Ferencné: Az anyanyelvi nevelés alapjai
- Dr. Bakonyi Anna: Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése
- Székely Andrea: Bábjáték
- Kanczler Gyuláné Dr.: Felfedezések a természetben
- Túri György: Játék – Tánc – Élet
- Fehér Anna: Játszunk?
- Bekker Zoltánné: Kiegészítő segédlet a komplex fejlesztési tervekhez
- Zóka Katalin: Kóstolgotó
- Dr. Tóth Tiborné: Néphagyomány
- Tématerv javaslatok: Tűz-Víz-Levegő-Föld
- Zóka Katalin: Varázseszközök az óvodában
- Reikort Ildikó: Zenevarázs
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Felhasznált irodalom:

- Napközi Otthonos Óvoda Helyi Nevelési Programja
- Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével
- /Zilahy Józsefné –Stöckert Károlyné - Dr. Ráczné Dr. Főző Klára
 - Sopron 1996. /
- Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközével/ Nagy Jenőné Szolnok 1996.
- Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
 - / Fábrián Katalin FABULA Bt. /
- Komplex Prevenációs Óvodai Program
 - / Porkolábné Dr. Balogh Katalin – Dr. Páli Judit – Pintér Éva
- Szaitzné Gregorits Anna Budapest 1996. /
- Dr. Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógiai munkában.
 - / Pedagógiai képesség és fejlesztésük módja / OKKER Oktatási Iroda, 1996.

XVIII. MELLÉKLETEK

1.Kötelező eszközjegyzék

5. sz. melléklet a 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelethez

JEGYZÉK

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
I. Helyiségek		
Csoportszoba	Gyermekcsoportonként 1	A csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő
Tornaszoba, sportszertárral	Óvodánként 1	Van.
Gyermekágy/fektető tároló helyiség	Óvodánként valamennyi gyermekágy tárolására	Jelenleg nincs.
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	Óvodánként 1	Van.
Óvodapszichológusi szoba	Óvodánként	Van.
Játszóudvar	Óvodánként 1	Van.
Gyermeköltöző	Óvodánként 1	Van.
Gyermekmosdó, WC	Csoportonként 1	2 csoportonként 1
Felnőtt öltöző	Óvodánként 1	Van.
Felnőtt zuhanyozó	Óvodánként 1	Csak az Park utcai óvodában.
Nevelőtestületi és könyvtárszobaszoba	Óvodában 1	Park utcai óvodában.
Igazgatói iroda	Központi óvodában 1	
Igazgató-helyettesi szoba	Fülöpházi telephelyen 1	
Óvodatitkári iroda	Óvoda székhelyén 1	.
Orvosi szoba, elkülönítő szoba	Óvodánként 1	Park utcai óvodában.
Tálaló konyha	Óvodánként 1	
Főző konyha	Nincs.	
Felnőtt étkező	Óvodánként 1	Jelenleg nincs.
Felnőtt mosdó, WC	Óvodánként 1	
Ételhulladék tároló	Óvodánként 1	Park utcai óvoda.
Mosó, vasaló helyiség	Óvodánként 1	Nincs.
Szárító helyiség	Óvodánként 1	Jelenleg nincs.
Általános szertár/ raktár	Óvodánként 1	

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai		
1. Csoportszoba		
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	
Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint 1	
Gyermekasztal	Gyermeklétszám szerint	
Fényvédő függöny	Ablakonként 1	
Szőnyeg	Gyermekcsoportonként, a padló 1/5-nek lefedésére alkalmas méretben	
könyvespolc	Csoportonként 1	
Játéktartó szekrény vagy polc	Csoportszobánként 2	
Élősarok állvány	Csoportonként 1	
Hőmérő	Csoportonként 1	
Eszköz-előkészítő asztal	Csoportonként 1	
Textil és foglalkozási eszköztároló szekrény	Csoportonként 1	
Edény és evőeszköz tároló szekrény	Csoportonként 1	
Szeméttartó	Csoportonként 1	+1 szelektív hulladékgyűjtés miatt
2. Tornaszoba		
	Óvodánként 1	Van.
Tornapad	Óvodánként 2	Program szerint.
Tornaszőnyeg	Óvodánként 1	Program szerint.
Bordásfal	Óvodánként 2	Program szerint.
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	Óvodánként 1	Program szerint.
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Program szerint.
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
A fogyatékoság típusának Tanulási képességet fejlesztő eszközök		A nevelési programban foglaltak szerint
Tükör	1	Van.
Asztal	1	Van.
Szék	6	Van.
Szőnyeg	1	Van.
Játéktartó szekrény vagy könyvek, iratok tárolására alkalmas polc	1	Van.
4. Óvodapszichológusi szoba		
Asztal	1	
Szék	2	
Szőnyeg	1	
Könyvek, iratok tárolására alkalmas polc	1	

5. Játszóudvar		
Kerti asztal	Csoportonként 1	Van.
Kerti pad	Csoportonként 2	Van.
Babaház	Óvodánként 1	Park utcán csoportonként 1.
Udvari homokozó	Óvodánként 1	Van.
Takaróháló	Óvodánként 1	Van.
Mozgásfejlesztést segítő eszközök a gyermekek 30%-ának megfelelő arányban		Program szerint.
- Udvari labda	Óvodánként 15-25	
- Dömpér	10-15	
- Homokozó készlet	30-45	
- Játékmotor	10-15	
- Kisbicikli	5-6	
- Hinta	5-6	
- Mászóka, csúszda	2	
- Roller	5-6	
- Forgódob	2	
- Labdarúgó kapu hálóval	2	
- RO-TI-KOM	2	
- Futball labda	2	
5. Óvodaigazgatói iroda		
Íróasztal és szék	1-1	Van.
Tárgyalóasztal	1	Van.
Szék	2	Van.
Telefon	1	Van.
Könyvszekrény	1	Van.
Iratszekrény	1	Van.
Számítógépasztal	1	Van.
Számítógép és nyomtató	1	Van.
Szkenner	1	Van.
6. Óvodatitkári iroda		
Asztal	1	Van.
Számítógépasztal és szék	1-1	Van.
Iratszekrény	2	Van.
Szék	2	Van.
Telefon	1	Van.
Fax	1	Van.
Számítógép, nyomtató	1	Van.
7. Nevelőtestületi szoba		
Szék	Pedagóguslétszám figyelembevételével	Van.
Könyvtári dokumentum, pedagógiai szakirodalom	500	Folyamatosan fejlesztve.
Könyvszekrény	1	Van.
Tükör	1	Van.
Fénymásoló	Óvodánként 1	Van.

8. Orvosi szoba	Berendezése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint	Van.
9. Gyermeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas, cipőtároló	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
10. Gyermekmosdó, WC		
Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
Falitükör	Mosdókagylónként 1	Van.
Hőmérő	Mosdónként 1	Van.
Rekeszes fali polc	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
Zárható vegyszeres szekrény	Mosdónként 1	Van.
III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések		
Tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként	Folyékony szappantartó, körömkefe
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint	Gyermekek hozzák.
Abrosz	Asztalonként 1	Van.
Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	Van.
Ágyneműhuzat	Gyermeklétszám szerint	Gyermekek hozzák.
IV. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyes ruha tároló	Óvodánként 1	
Mosott ruha-tároló	Óvodánként 1	
Mosógép	Óvodánként 1	
Vasaló	Óvodánként 1	
Vasalóállvány	Óvodánként 1	
Szárítóállvány	Óvodánként 1	Szárítógép a Park utcán.
Takarító eszközök	Óvodánként 1	Van.
Kerti munkaeszközök	Óvodánként 1	Van.
Hűtőgép	Óvodánként 1	Van.
Porszívó	Óvodánként 1	Van.
Takarítógép	Óvodánként 1	Van.
Fűnyíró gép	1	Van.
V. Nevelőmunkát segítő játékok, játékeszközök		
Bábok, dramatizálási kellékek, barkácsolás eszközei	Csoportonként 1 készlet	Van.

Mozgásfejlesztő eszközök: karikák, labdák, szalagok, babzsák, szerpentines botok, tornabot, egyensúly-készlet, hengerek, kendők, tornaszőnyeg, zsámoly, ugrálókötél, függeszthető sportszerek	Óvodánként egy csoportra való készlet	Van.
Trambulin	Óvodánként 1	
Ének-zene, énekes játékok eszközei: furulya, metalofon, dob, cintányér, triangulum stb.	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
Az anyanyelv fejlesztésének eszközei: képeskönyvek, diafilmek, kártyák, fejlesztő játékok, diavetítő, vetítővászon	Gyermeklétszám figyelembevételével	Van.
Értelmi képességeket(érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreatív fejlesztő anyagok	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás,) kézimunka, anyagok, eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
A természeti, emberi, tárgyi-környezet megismerését elősegítő eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermeklétszám figyelembevételével	
2. A nevelőmunkát segítő eszközök:		
Televízió	Csoportonként 1	
DVD-lejátszó	Óvodánként 2	
Magnetofon	Csoportonként 1	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	A fejlesztésben résztvevő gyermekek létszáma szerint	
VII. Egészség és munkavédelmi eszközök		
Ételminta-vétel készlet	Óvodánként 1	
Mentőláda	Óvodánként 1	Közegészségügyi előírások szerint
Gyógyszerszekrény	Óvodánként 1	Közegészségügyi előírások szerint
Munkaruha		Előírás szerint
Védőruha		Munkavédelmi szabályzat szerint
Tűzoltó készülék	Óvodánként 1-2	Tűzvédelmi szabályok szerint

